

ANALÝZA ZPRAVODAJSTVÍ ČESKÝCH TELEVIZÍ
| rok 2010 |

Analýza zpravodajství českých televizí

Posuzované období: 2010

Realizace:

Media Tenor, spol. s r. o.
Čestmír Kalus
cestmir.kalus@mediatenor.cz

Nádražní 923/118, 702 00 Ostrava
Tel: 596 126 126

Stav: 20. 1. 2011
Verze 01

OBSAH

1. Metodologický úvod	4
2. Přehled kritérií	5
3. Management summary	6
4. Tematická variabilita a struktura zpravodajství	8
5. Vztažné oblasti zpravodajství	14
6. Politické zpravodajství	20
7. Ekonomické zpravodajství	24
8. Gender, minority	26

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Variabilita domácího zpravodajství (srovnání hlavních zpravodajských relací)	8
Graf 2: Podíl deseti nejčtenějších domácích témat na celkovém množství příspěvků (pouze delší formy; srovnání hlavních zpravodajských relací)	8
Graf 3: Variabilita zahraničního zpravodajství (srovnání hlavních zpravodajských relací).....	9
Graf 4: Srovnání rozdílů v tematické agendě relací Událostí a Televizních novin (úroveň kategorie témat).....	10
Graf 5: Srovnání rozdílů v tematické agendě relací Událostí a Zpráv TV Prima (úroveň kategorie témat)	11
Graf 6: Tematická struktura „otvíráků“ – Události	11
Graf 7: Tematická struktura „otvíráků“ – Televizní noviny	12
Graf 8: Vývoj podílu „živých vstupů“ na zpravodajství hlavních relací	12
Graf 9: Tematická struktura živých vstupů – Události.....	13
Graf 10: Tematická struktura živých vstupů – Televizní noviny	13
Graf 11: Podíl příspěvků bez vztahu k ČR na celkovém počtu příspěvků (srovnání Událostí, Televizních novin a Zpráv TV Prima).....	14
Graf 12: Srovnání tematické agendy Událostí a Televizních novin ve zpravodajství o zahraničí (úroveň tematický aspekt).....	15
Graf 13: Vztažné oblasti zahraničního zpravodajství (Události).....	15
Graf 14: Poměr mezi podílem příspěvků z jednotlivých regionů a podílem obyvatel (Události).....	16
Graf 15: Vývoj podílu příspěvků o Praze na regionálním zpravodajství – srovnání relací	17
Graf 16: Srovnání tematické agendy zpravodajství o regionech (Události x Tel. noviny).....	18
Graf 17: Pokrytí krajů v pořadech regionálního zpravodajství ČT.....	18
Graf 18: Vývoj vyváženosti pokrytí Moravskoslezského kraje a Olomoucka v Reportu a Událostech v regionech (Ostrava)	19
Graf 19: Rozdíly v tematické agendě regionálních relací ČT1 a TV NOVA – tematické aspekty	19
Graf 20: Srovnání míry neutrality prezentace politických stran a podílu výpovědí o programově politických postojích/krocích – srovnání relací.....	21
Graf 21: Srovnání míry neutrality prezentace politických stran a podílu výpovědí o programově politických postojích/krocích (Události)	21
Graf 22: Četnost výpovědí o parlamentních stranách a kontext hodnocení (Události)	22
Graf 23: Četnost výpovědí o parlamentních stranách a kontext hodnocení (Ozvěny dne 18:00)	22
Graf 24: Hitparáda politiků podle četnosti výpovědí a kontextu prezentace (Události)	23
Graf 25: Hitparáda politiků podle četnosti výpovědí a kontextu prezentace (Ozvěny dne 18:00)	23
Graf 26: Vývoj prezentace podnikové sféry (Události).....	24
Graf 27: Vývoj prezentace podnikové sféry (Televizní noviny)	24
Graf 28: Počet výpovědí a kontext hodnocení vybraných podniků (Události).....	25
Graf 29: Počet výpovědí a kontext hodnocení vybraných podniků (Ozvěny dne 18:00).....	25
Graf 30: Vývoj podílu žen ve zpravodajství (srovnání hlavních zpravodajských relací).....	26
Graf 31: Počet různých žen ve zpravodajství (srovnání hlavních zpravodajských relací).....	27
Graf 32: Hitparáda nejpopsanějších žen (Události).....	27
Graf 33: Hitparáda nejčastěji prezentovaných etnik	28

1. Metodologický úvod

Tento dokument byl zpracován na základě požadavku České televize a shrnuje základní zjištění analýzy zpravodajských pořadů vybraných elektronických médií, kterou pro Českou televizi na čtvrtletní bázi zajišťuje společnost Media Tenor. Spolupráce byla zahájena v červenci 2001 a od té doby kontinuálně probíhá.

Kritéria, prostřednictvím kterých tato analýza posuzuje kvalitu zpravodajství České televize, byla zvolena tak, aby bylo možné posoudit, do jaké míry zpravodajství napomáhá divákům „utvořit si vlastní názor na stav a vývoj společnosti ve všech důležitých oblastech“. S ohledem na toto kritérium je posuzována kvalita zpravodajství, ať již domácího, zahraničního, ekonomického nebo politického.

Hodnocena je tedy především variabilita, tematická struktura, zájem o relevantní tematické aspekty (například EU, hospodářská politika), způsob informování o politických stranách, případně také další atributy zpravodajství v závislosti na klíčových skutečnostech, které se v průběhu analyzovaného období staly jak v ČR, tak ve světě. Z důvodu posouzení pozice Událostí a Událostí, komentářů jsou výsledky, je-li to účelné, porovnávány také s výsledky analýzy Televizních novin TV Nova a Zpráv TV Prima (jako reprezentantů privátních televizí) nebo Ozvěn dne v 18:00 Českého rozhlasu 1 – Radiožurnálu (jako představitele jiného typu média veřejné služby).

V možnostech analytiků není posouzení/ověření „pravdivosti“ a „přesnosti“ informací zveřejněných v jednotlivých příspěvcích. Zvolený postup obsahové analýzy umožňuje posuzovat kvalitu zpravodajských pořadů prostřednictvím zkoumání jeho obsahové struktury a jednoznačně identifikovatelných atributů.

Není-li uvedeno v následujícím textu jinak, vztahují se veškeré výsledky k období od 1. 1. 2010 do 31. 12. 2010; grafy prezentující vývoj v čase zachycují období od 1. 12. 2008 do 31. 12. 2010. V relacích elektronických médií, které byly zařazeny do analýzy, bylo za celý rok 2010 odvysíláno a analytickým týmem zpracováno celkem 54510 příspěvků.

Jednotlivá zjištění jsou doplněna popisem metodologických východisek tak, aby dokument byl srozumitelný i těm čtenářům, kteří doposud nemají zkušenost s obsahovou analýzou obecně a s její konkrétní aplikací v rámci projektu analýz zpravodajství pro ČT.

2. Přehled kritérií

Obsahová analýza připravovaná pro Českou televizi nabízí řadu možných úhlů pohledu na strukturu zpravodajství. Pro tuto kvartální analýzu byla vybrána následující kritéria:

Tematická variabilita a struktura zpravodajství

Kritérium posuzuje různorodost a relevanci domácího a zahraničního zpravodajství jako takového. Základním interpretačním východiskem je premisa, že čím je zpravodajství obsahově variabilnější, tím více podnětů dostává divák pro nezávislé vytvoření vlastního názoru. To je plně v souladu s úlohou média veřejné služby.

Z tematické struktury je možné posuzovat relevanci agendy. Témata, která se týkají společenství jako takového (tj. mají obecnější platnost, mohou sloužit jako hodnotové orientátory), jsou považována za relevantnější než témata, která se týkají pouze individuálních činů/skutků nebo která jsou zařazována s cílem poskytnout „zábavu“ (například kuriozity, nehody, individuální trestné činy, „zvířátka“).

Vztažné oblasti zpravodajství

Stejně jako tematickou variabilitu je možné posuzovat variabilitu zpravodajství o geografických oblastech. Je možné posoudit podíl domácího a zahraničního zpravodajství a vyváženost zpravodajství o domácích regionech.

Politické zpravodajství

Způsob referování o politických stranách je důvodem spekulací o „vyváženosti“ a vzájemném vztahu médií k politikům. Analýza vychází z teoretického předpokladu, že jednotliví novináři zachovávají od popisovaných/citovaných politiků/stran odstup a nemají žádný důvod informace prezentovat v negativním nebo pozitivním kontextu. Analýza tak ctí „presumpci“ nevinny novinářů při tvorbě politického zpravodajství.

Kvalitu politického zpravodajství je možné posuzovat prostřednictvím analýzy podílů informací o programově politických postojích/krocích stran a jejich představitelů. Vysoký podíl stranických a mezistranických informací zpravidla vede k tomu, že strana je vnímána jako „nejednotná“ bez specifického programového vymezení.

Kromě toho analýza nabízí také informaci o hodnocení jednotlivých stran, přičemž explicitní hodnocení politiků/politických stran zpravidla nepochází od reportérů, ale od politických partnerů a odpůrců.

Ekonomické zpravodajství

Ekonomika patří ke klíčovým tématům zpravodajství. Intenzita a způsob informování o ekonomické situaci země ovlivňuje připravenost voličů účastnit se voleb, ale styl zpravování o ekonomice také pochopitelně ovlivňuje kupní chování veřejnosti. Proto analýza sleduje vývoj zájmu o ekonomiku ČR, hodnocení ekonomické situace a také tematické aspekty ekonomických informací.

Minority ve zpravodajství, problematika gender

Důležitým úkolem médií je informovat o menšinách a pro menšiny. Obsahová analýza umožňuje posoudit četnost a kvalitu zpravodajství o minoritách. K minoritám s ohledem na situaci v mediální realitě jsou v této analýze zařazeny i ženy.

3. Management summary

Variabilita obsahové agendy: nejvariabilnější domácí zpravodajství v souhrnu všech forem příspěvků přinesly během roku 2010 Události následované Ozvěnami dne. Privátní Zprávy TV Prima a Televizní noviny prezentovaly jak ve všech, tak v dlouhých formách obdobný počet různých tematických aspektů.

Nejvariabilnější zahraniční zpravodajství ve všech i delších formách přinesly v roce 2010 Události, Pokud jde o dlouhé formy příspěvků, pak Události a Ozvěny dne v 18:00 referovaly o dění v zahraničí s vyšší variabilitou než relace privátních televizí, které v dlouhých formách referovaly o obdobném počtu různých tematických aspektů.

Z dlouhodobého hlediska lze konstatovat, že ze srovnání veřejnoprávní ČT a privátních TV NOVA a TV Prima vyplývá, že hlavní relace média veřejné služby má svébytnou tematickou agendu. V průběhu času navíc nedochází k výraznějšímu sblížení obsahové náplně zpravodajství obou typů médií.

Lze konstatovat, že hlavní i komentované zpravodajství ČT reflektuje při zařazování zpráv do svého úvodu i příspěvky tematicky se nevztahující k dění v ČR. Relace privátních stanic referovaly v úvodu o zahraničních událostech marginálně.

Vztažné oblasti: Průměrný podíl zpráv o dění v zahraničí v Událostech v roce 2010 činil 30 % a ve srovnání s rokem 2009 došlo k nárůstu podílu zahraničních zpráv na celkové agendě o tři procentní body. Za mírně vyšším podílem příspěvků ze zahraničí v prvním pololetí roku 2010 stály i letecké neštěstí u Smolenska, únik ropy v Mexickém zálivu a konflikt v Kyrgyzstánu. Podíl zahraničních zpráv v Televizních novinách se v jednotlivých čtvrtletích roku 2010 držel v rozmezí 19-20 %. Zprávy TV Prima, které ve srovnání s ostatními relacemi dlouhodobě zařazují do zpravodajské agendy nejnižší podíl zpráv o dění v zahraničí, v roce 2010 odvysílaly průměrně 15 % zpráv nevztahujících se k dění v České republice.

Z dlouhodobého srovnání podílu příspěvků o zahraničí na hlavním zpravodajství ČT, TV Nova a TV Prima vyplývá, že nejmezinárodněji orientovanou relací jsou Události. TV NOVA se v zahraničním zpravodajství s důrazem zaměřuje na divácky atraktivní témata s nižší společenskou relevancí než Česká televize, která ve svém rámci reflektuje především dění týkající se politického a veřejného života v zahraničí.

V průběhu celého roku 2010 dosáhl podíl příspěvků o dění v Praze v Událostech 32 %. Největší podíl příspěvků o Praze v roce 2010 odvysílaly Ozvěny dne v 18:00 (39 %), relativně nejméně prostoru věnovaly dění v Praze Zprávy TV Prima (24 %). Podíl příspěvků o Praze v Televizních novinách činil 28 %. Zatímco Události prezentují Prahu dlouhodobě především jako centrum umění a kultury, pro Televizní noviny a Zprávy je hlavní město ohniskem kriminality a místem nehod.

Politické zpravodajství: Při prezentaci politické sféry v roce 2010 představily politické strany s nejvyšším podílem referencí programového charakteru Ozvěny dne v 18:00. S nejvyšší mírou neutrality prezentovaly strany Zprávy TV Prima. S nejnižší mírou neutrality referovaly o politických subjektech Televizní noviny. Představení jednotlivých stran ve volebních speciálech stálo za skutečností, že s nejnižším podílem informací o faktické politice byly strany spojovány v Událostech, komentářích.

S nejvyšším podílem referencí o politických postojích stran a s nejvyšší mírou neutrality byly v roce 2010 v Událostech prezentovány Věci veřejné. S nejnižší mírou neutrality a nejnižším podílem informací o faktické politice byly zmiňovány ČSSD a KDU-ČSL.

Události prezentovaly s nejvyšším podílem negativity ČSSD (18 %), naopak s nejnižším podílem nepříznivě vyznívajících referencí byly zmiňovány VV a TOP 09 (7, resp., 8 %). ČSSD byla prezentována v Událostech s vyšší mírou negativních výpovědí (18 %) než ODS (15 %). Na této skutečnosti se podílely kritika vystupování Jiřího Paroubka, jeho odstoupení z čela strany po výsledcích parlamentních voleb, nesouhlas s osobou Davida Ratha ve vedení ČSSD, kontroverzní vystupování Davida Ratha ve Sněmovně a jeho spory s politiky vládní koalice i se spolustraníky.

Nejčastěji prezentovanými politiky Událostí v roce 2010 se stali premiér Petr Nečas, prezident Václav Klaus a předseda Věcí veřejných a ministr vnitra Radek John. S nejvyšším podílem negativních výpovědí byl v Událostech prezentován bývalý předseda ODS Mirek Topolánek (32 % výpovědí s negativní konotací ve spojitosti s kontroverzními výroky na adresu menšin a odstoupením z pozice předsedy strany a volebního lídra).

Ekonomika: Podíl negativity v prezentaci podnikové sféry je v případě zpravodajství privátních stanic vyšší než v relacích veřejnoprávních médií.

Česká televize, České dráhy a ČEZ byly v roce 2010 nejčastěji prezentovanými hospodářskými subjekty v Událostech.

Gender: Míra zastoupení žen se v Událostech od třetího kvartálu 2009 drží nad 20% hranicí. Podíl žen v Ozvěnách dne dosáhl v roce 2010 maximální hodnoty (18 %) ve druhém čtvrtletí, kdy naopak relace privátních stanic zaznamenaly jeho nejnižší hodnotu (26 %).

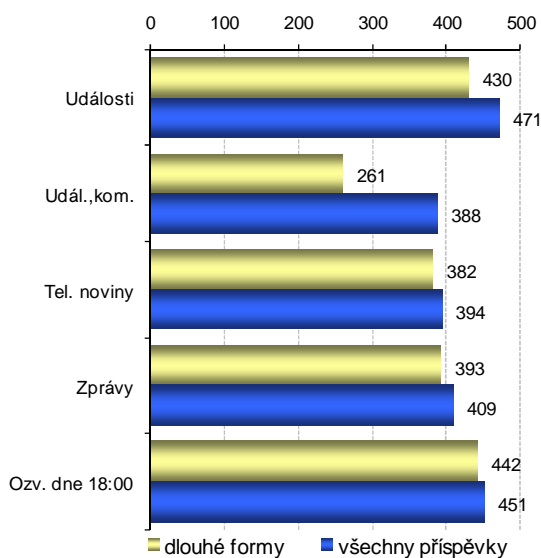
Vyšší prostor věnovaný ženám ve zpravodajství privátních stanic je dlouhodobým jevem. Pro správnou interpretaci je nutné si uvědomit, že podíl žen na zpravodajství je jednoznačně svázan s tematickou strukturou relací a relevancí témat. Z hlediska role ve společnosti prezentují TV NOVA a TV Prima ženy v pozicích s nižším společenským statutem (privátní role, oběť, pachatel, žena v podřízené pozici), což je dáno především odlišnou tematickou strukturou zpravodajství privátních médií, než je tomu v rámci relací ČT a ČRo1.

Minority: Romové byli před Vietnamci nejčastěji prezentovaným etnikem hlavního zpravodajství elektronických médií. Obě menšiny zmiňovaly v největším počtu příspěvků Události.

4. Tematická variabilita a struktura zpravodajství

Tematická variabilita posuzuje, jak dalece bylo zpravodajství různorodé. Každému jednotlivému příspěvku je přiřazeno jedno hlavní téma v závislosti na jeho převažujícím obsahu. Témata jsou přitom příspěvkům přiřazována z předem definovaného seznamu, který je průběžně rozšiřován v závislosti na nových aspektech, které s vyšší frekvencí výskytu do zpravodajství pronikají. Seznam sám obsahuje k 1. 1. 2011 více než 900 různých tematických aspektů. Hodnoty v Grafu 1 ukazují, kolik různých témat z celkového množství bylo v daném zpravodajském pořadu za analyzované období prezentováno. Žluté pruhy zobrazují variabilitu v delších zpravodajských formách (filmové reportáže, živé vstupy, rozhovory), modré pruhy zahrnují všechny formy (tedy včetně přehledů zpráv, čtených zpráv ve studiu či obrazových zpráv). Pokud pořad dosáhl vysoké tematické variability v delších formách, ukazuje to, že zpravodajství zpracovává různorodou realitu systematicky a důsledně.

Graf 1: Variabilita domácího zpravodajství (srovnání hlavních zpravodajských relací)

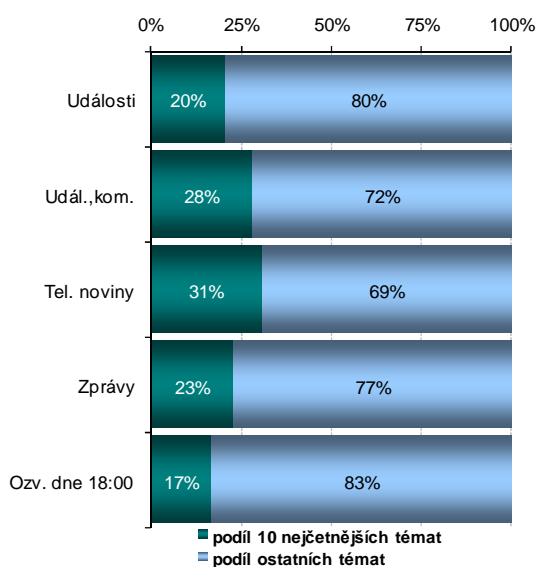
Graf 1 dokládá, že nejvariabilnější domácí zpravodajství v souhrnu všech forem příspěvků přinesly během roku 2010 Události následované Ozvěnami dne. Privátní Zprávy TV Prima a Televizní noviny prezentovaly jak ve všech, tak v dlouhých formách obdobný počet různých tematických aspektů. Mírně vyšší hodnoty vykazovaly Zprávy TV Prima.

Výsledky variability jsou do značné míry ovlivněny formátem a dramaturgií pořadu. Nižší hodnoty v případě dlouhých forem u Událostí, komentářů vycházejí ze struktury relace, která se zaměřuje na detailní a analytický rozbor klíčových kauz daného dne, jež jsou na delším časovém úseku reflektovány samotnými účastníky dění, komentátory či experty v dané oblasti. Ostatní události dne jsou prezentovány formou bleskového souhrnu, což ve

svém důsledku vede v rámci komentovaného zpravodajství České televize k nejvyššímu rozdílu mezi počtem příspěvků delších forem a celkovým počtem odvysílaných zpráv mezi hlavními zpravodajskými relacemi elektronických médií.

Události, komentáře se svým hlubším rozpracováním nejvýznamnějších témat uplynulého dne s Událostmi vzájemně doplňují.

Graf 2: Podíl deseti nejčtenějších domácích témat na celkovém množství příspěvků (pouze delší formy; srovnání hlavních zpravodajských relací)

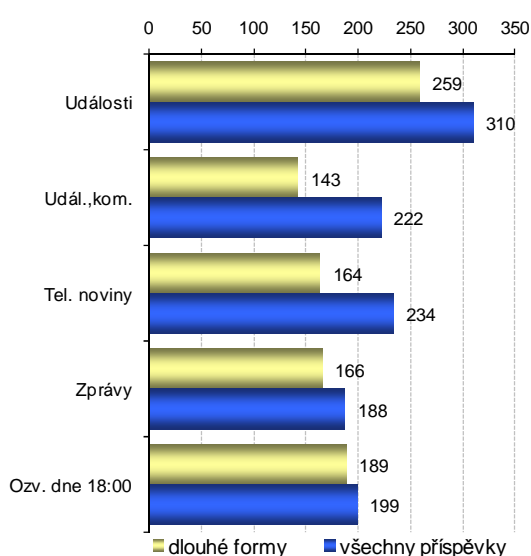

Graf 2 ukazuje rovnoměrnost pokrytí domácího zpravodajství. Porovnává podíl prostoru, který věnovaly relace deseti nejčastěji prezentovaným tématům, s podílem prostoru, jež zaujala všechna ostatní témata. Čím nižší je podíl pro 10 nejčtenějších témat, tím více prostoru zbývá pro prezentaci dalších témat, a tím rovnoměrněji zpravodajství pokrývá realitu. Relativní vyjádření použité v grafu má navíc tu výhodu, že do výsledků nepromlouvá délka relace, na níž je do značné míry závislý počet různých odvysílaných témat.

Z Grafu 2 vyplývá, že nejvyšší rovnoměrnosti pokrytí domácího zpravodajství dosáhly v roce 2010 Ozvěny dne v 18:00 a Události. Zpravodajství privátních stanic věnovalo TOP 10 nejčastěji zmiňovaným aspektům vyšší podíl na vysílání. V případě Události, komentářů hraje zásadní roli pro relevantní sledování variability a rovnoměrnosti zpravodajství formát a dramaturgie relace. V krátké časové řadě věnují Události, komentáře vzhledem k omezenému počtu příspěvků odvysílaných v rámci jedné relace TOP 10 nejčastěji zmiňovaným tématům výrazněji prostor na vysílání než klasické zpravodajské relace, v případě celoročního přehledu byl podíl 10 nejčastěji zmiňovaných témat na vysílání nižší než v Televizních novinách.

Stejně jako je možné určit variabilitu domácího zpravodajství, je možné tato kritéria uplatnit i na variabilitu zahraničního zpravodajství. Vzhledem k tomu, že zahraničním zprávám je ve zpravodajství vyhrazen menší prostor, jsou i absolutní čísla ve srovnání s grafy charakterizujícími domácí zprávy nižší.

Graf 3: Variabilita zahraničního zpravodajství (srovnání hlavních zpravodajských relací)

Nejvariabilnější zahraniční zpravodajství ve všech i delších formách přinesly v roce 2010 Události. Pokud jde o dlouhé formy příspěvků, pak Události a Ozvěny dne v 18:00 referovaly o dění v zahraničí s vyšší variabilitou než relace privátních televizí, které v dlouhých formách referovaly o obdobném počtu různých tematických aspektů. Koncentrace zahraničních zpráv do přehledu krátkých zpráv v Televizních novinách a Událostech, komentářích se odrazila ve vysokém počtu tematických aspektů o zahraničním dění ve všech formách příspěvků.

Události, komentáře prezentovaly vzhledem k výše zmiňovaným skutečnostem v delších formách příspěvků nejméně různých zahraničních témat.

Zahraněční zpravodajství Ozvěny dne v 18:00 prakticky neobsahovalo formu kratších forem příspěvků a inklinovalo v souvislosti s dramaturgickým zaměřením relace k delším formátům.

Poznámka: Ke struktuře zahraničního zpravodajství viz dále grafy 12, 13, 14.

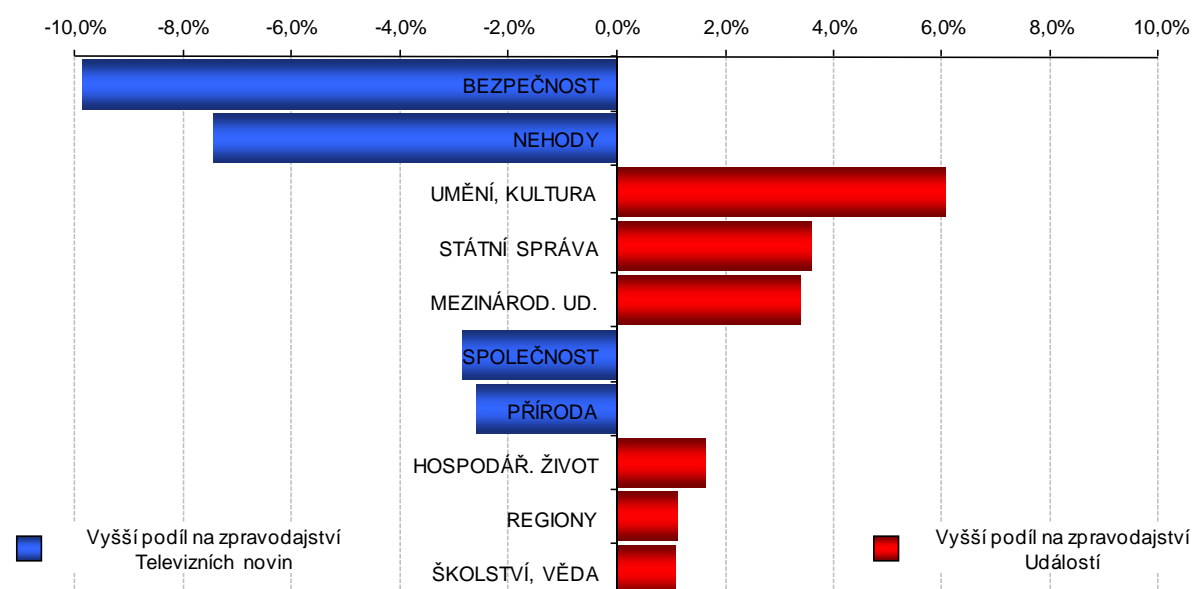
Variabilita sama o sobě ještě nic nevyovídá o tematické struktuře. Z ní je přitom možné usuzovat na **relevanci** příspěvků. Platí, že relevantnější jsou ty příspěvky, které v sobě mají obecně společenský rozměr (tj. mohou sloužit jako hodnotové orientátory), které informují o důležitých aspektech spojených s veřejným zájmem či obecným národně-politickým směřováním (například EU, státní správa, ekonomika, školství apod.). Naopak příspěvky týkající se jednorázových „atraktivních“ témat (jako jsou dopravní či jiné nehody, individuální trestné činy, informace o celebritách, „zvířátkách“ apod.) jsou považovány za méně relevantní.

Graf 4 srovnává rozdíly v přístupu k volbě témat mezi redakcemi Událostí a Televizních novin. Hodnoty v levé části grafu vyjadřují procentuální převahu zájmu Televizních novin o danou tematickou kategorii z celkového počtu odvysílaných příspěvků, hodnoty v pravé části grafu ukazují silnější pozornost Událostí. Pro relevanci srovnání byly použity pouze příspěvky delších forem (reportáž, živý vstup, rozhovor).

Lze konstatovat, že relativní převaha příspěvků z kategorií BEZPEČNOST, NEHODY, SPOLEČNOST a PŘÍRODA ve prospěch Televizních novin oproti Událostem je dlouhodobým faktem, který odlišuje agendu zpravodajskou agendu privátní a veřejnoprávní televize.

Události do svého vysílání naopak s vyšší intenzitou zařazovaly příspěvky o kulturním dění (divadelní a filmová tvorba, filmové a hudební festivaly, výstavy) a z oblasti domácí politiky a státní správy (volební boj, volby do sněmovny, senátu a místních zastupitelstev, jednání o nové vládě, uvedení členů nové vlády do úřadu, hlasování o nedůvěře vládě, platy státních zaměstnanců). Zpravodajství ČT zároveň relativně častěji referovalo o dění v zahraničí (konflikt v Kyrgyzstánu, napětí na Korejském poloostrově, situace v Afghánistánu, humanitární pomoc zemětřesením postiženému Haiti a Pákistánu, boj s terorismem, výstava EXPO v Číně) a podnikatelské sféře (informace o jednotlivých podnicích, branžích, bezpečnosti a nezávadnosti výrobků a služeb, výstavách a veletrzích).

Graf 4: Srovnání rozdílů v tematické agendě relací Událostí a Televizních novin (úroveň kategorie témat)

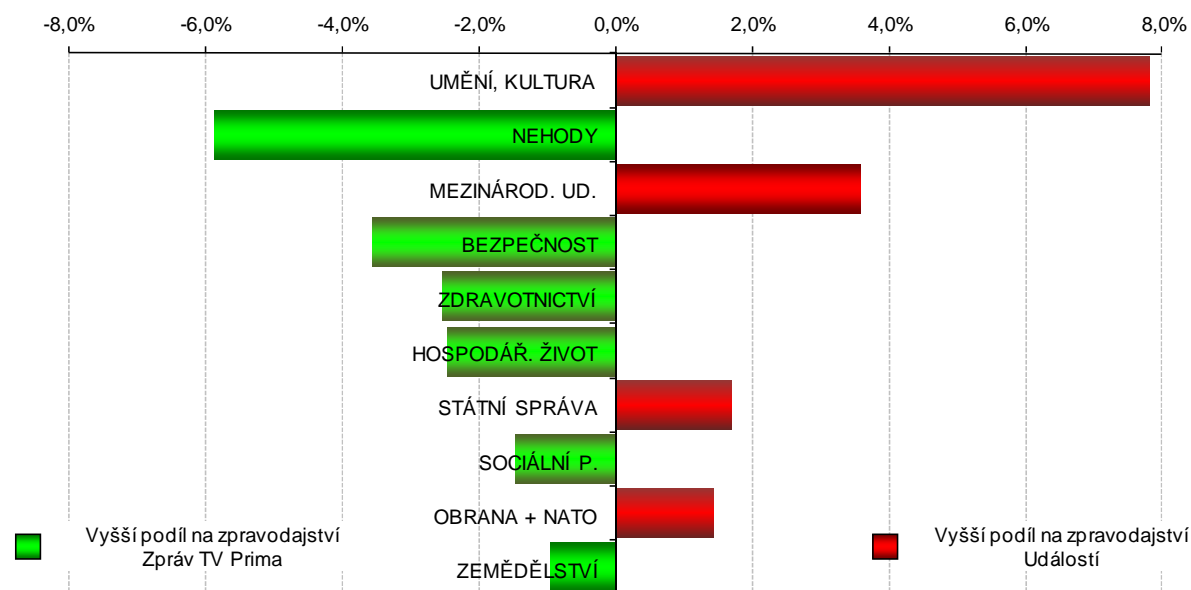

Obdobný rozdíl v tematické struktuře je patrný i při srovnání Událostí se Zprávami TV Prima. Hlavní zpravodajství TV Prima se výrazněji zaměřilo na příspěvky z divácky atraktivnějších oblastí NEHODY a BEZPEČNOST. Relace odvysílala i vyšší podíl příspěvků z kategorie ZDRAVOTNICTVÍ.

Události v loňském roce v porovnání se Zprávami do vysílání častěji zařazovaly příspěvky informující o aktuálním dění v kultuře, mezinárodních událostech, státní správě a obranné politice.

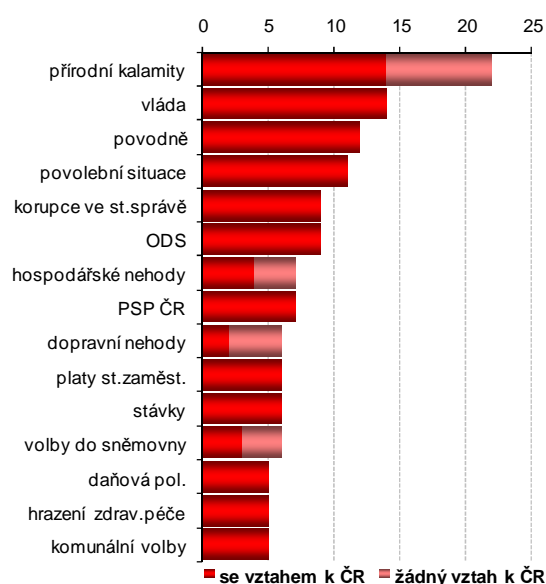
Z dlouhodobého hlediska lze konstatovat, že ze srovnání veřejnoprávní ČT a privátních TV NOVA a TV Prima vyplývá, že nedochází k výraznějšímu sblížení tematické struktury zpravodajství obou typu médií. Popisované rozdíly jsou patrné dlouhodobě a nedochází v jejich rámci k významným změnám a posunům.

Graf 5: Srovnání rozdílů v tematické agendě relací Událostí a Zpráv TV Prima (úroveň kategorií témat)

Poznámka: Média veřejné služby při rozhodování o zařazení či nezařazení příspěvku do vysílání dávají výběrovým kritériím jinou váhu než média soukromá. Hodnota zprávy je přitom určována třemi základními atributy: aktuálností, relevancí a „mírou neobvyklosti“. Zatímco soukromé televize „maximalizují“ hodnotu zprávy zařazením co nejméně obvyklých informací na úkor relevantních zpráv, editoři médií veřejné služby se soustředí na výběr relevantních příspěvků. Rozdíl ve výběru zpráv pak má své důsledky i v míře sledovanosti. Kurióznější, byť méně relevantní, zpravodajství je mezi diváky sledovanější (toto tvrzení platí paušálně, nikoliv pro všechny socio-demografické skupiny).

Graf 6: Tematická struktura „otvíráků“ – Události

Události své vysílání v roce 2010 zahajovaly nejčastěji příspěvky o sněhových kalamiách v lednu a v prosinci a o lednovém zemětřesení na Haiti. Druhým nejčastějším tématem, kterým Události zahajovaly agendu, byla vláda, a to uvedení nových ministrů do úřadu, vyslovení důvěry a prosincové hlasování o její nedůvěře. Aspekt povodně se dostal do zájmu relace ve spojitosti se srpnovými ničivými povodněmi v severních Čechách a květnovými záplavami v Moravskoslezském kraji. Povolební vyjednávání o podobě nové vládní koalice si získalo pozornost v červnu.

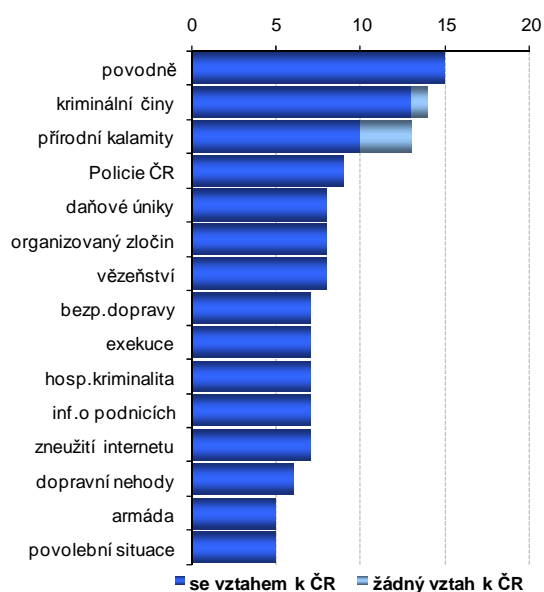
Česká televize otvírala zpravodajství i korupčními kauzami na radnicích v Brně-Žabovřeskách a v Kolíně, kolem nákupu obrněných transportérů pandur a na Státním fondu životního prostředí,

Tématem otvíráků bylo i odstoupení M. Topolánka z čela ODS, snížení platů státních zaměstnanců a s nimi související stávky.

Za aspektem hospodářské nehody stojí třetí propad tunelu Blanka v Praze a zavalení dolu v Chile.

Obecně lze konstatovat, že hlavní i komentované zpravodajství ČT zařazuje do svého úvodu pravidelně i příspěvky tematicky se nevztahující k dění v ČR. Oproti tomu relace privátních stanic referovaly v úvodu o dění v zahraničí pouze ve výjimečných případech.

Graf 7: Tematická struktura „otvíráků“ – Televizní noviny

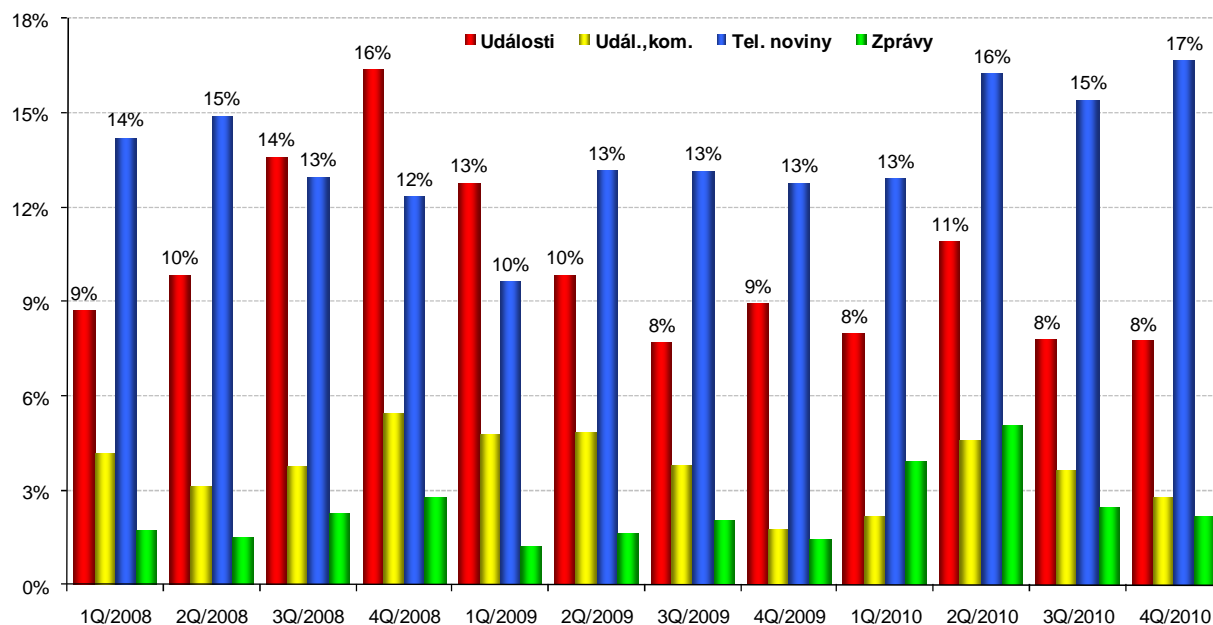

Televizní noviny zahajovaly své vysílání nejčastěji příspěvky informujícími o srpnových a květnových povodních v severních Čechách a v Moravskoslezském kraji. Na druhé příčce se umístily zprávy zabývající se individuální kriminalitou.

Především lednové ničivé zemětřesení na Haiti a sněhová kalamita, která zasáhla Českou republiku v lednu i v prosinci, byly příčinou příspěvků informujících v úvodu zpravodajství TV NOVA o přírodních kalamitách.

Televizní noviny se na začátku zpravodajství zaměřily i na úsporná opatření v policii a její reorganizaci.

Graf 8: Vývoj podílu „živých vstupů“ na zpravodajství hlavních relací

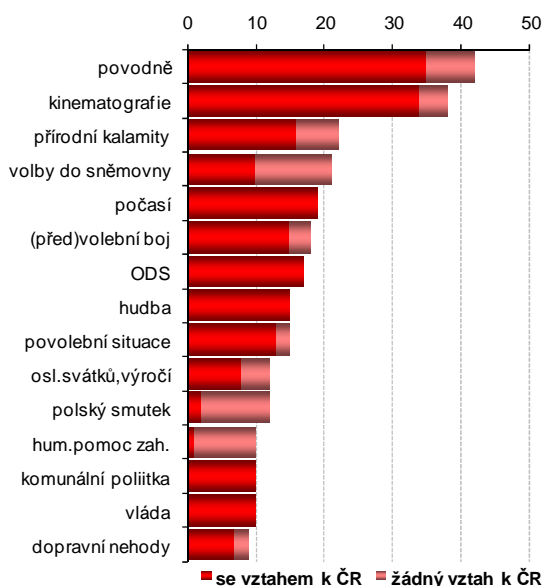

Před rokem 2008 zařazovalo zpravodajství ČT do svého vysílání více živých vstupů než relace privátních televizí, od počátku roku 2008 má vývoj podílu živých vstupů v Událostech kolísavý charakter, s tím, že kulminoval ve čtvrtém čtvrtletí 2008 a od druhého kvartálu 2009 zařazují do vysílání vyšší podíl živých vstupů Televizní noviny. Tento podíl navíc komerční stanice od druhého čtvrtletí 2010 navýšila a až do konce roku se pohyboval v rozmezí 15 – 17 %. V Událostech a ve Zprávách TV Prima naopak podíl živých vstupů od druhého do čtvrtého čtvrtletí roku 2010 poklesl o tři procentní body. Na druhou stranu je třeba konstatovat, že živé vstupy vysílané v Televizních novinách jsou v mnoha případech zařazeny do této kategorie jen proto, že dochází k živému spojení s reportérem, který se však nenachází v místě události, nepřináší aktuální informaci a nezařazuje do vysílání rozhovor s aktéry události. A po jeho „živém vstupu“ teprve následuje reportáž, která obsahuje relevantní informace.

Dlouhodobě nejnižší podíl živých vstupů zařazují do vysílání Zprávy TV Prima.

Rozdíly mezi jednotlivými relacemi jsou kromě relativního zastoupení živých vstupů na vysílání patrné i v jejich tematické struktuře, jak dále specifikují Grafy 9 a 10.

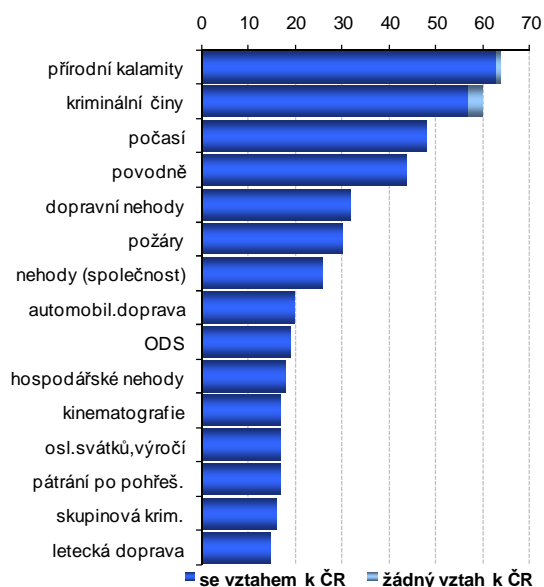
Graf 9: Tematická struktura živých vstupů – Události

Události formou živých vstupů nejčastěji informovaly o srpnových povodních v severních Čechách a květnových povodních v Moravskoslezském kraji a mezinárodním filmovém festivalu v Karlových Varech a předávání Českých lvů. Ze zahraničních událostí se relace ČT věnovala volbám v Maďarsku, Velké Británii a Slovensku, letecké tragédii polského prezidentského speciálu u Smolenska a následkům zemětřesení na Haiti a humanitární pomoci.

Významný prostor dostaly z průběhu parlamentních voleb, volebních mítinků a vyjednávání o podobě vládní koalice i o koalicích na komunální úrovni. Pozornost si získal také hudební festival Colours v Ostravě.

Graf 10: Tematická struktura živých vstupů – Televizní noviny

Na rozdíl od zpravodajských relací ČT se živé vstupy na TV Nova týkaly dominantně dění v ČR. Televizní noviny formou živých vstupů nejčastěji informovaly o sněhových kalamitách, individuální kriminalitě, počasí, květnových a srpnových povodních, dopravních nehodách a požárech. Námětem pro živé vstupy bylo i otevření Pražského okruhu, odstoupení M. Topolánka z postu předsedy ODS, volební kongres ODS a třetí propad tunelu Blanka.

Oba nejčastější aspekty, přírodní kalamity a individuální kriminalitu, Televizní noviny formou živých vstupů reflektovaly intenzivněji než zpravodajství ČT. Televizní noviny s vyšší četností v porovnání s Událostmi pomocí živých vstupů referovaly také o dopravních a jiných nehodách, požárech, nehodách, pátrání po pohřešovaných osobách a skupinové kriminalitě.

5. Vztažné oblasti zpravodajství

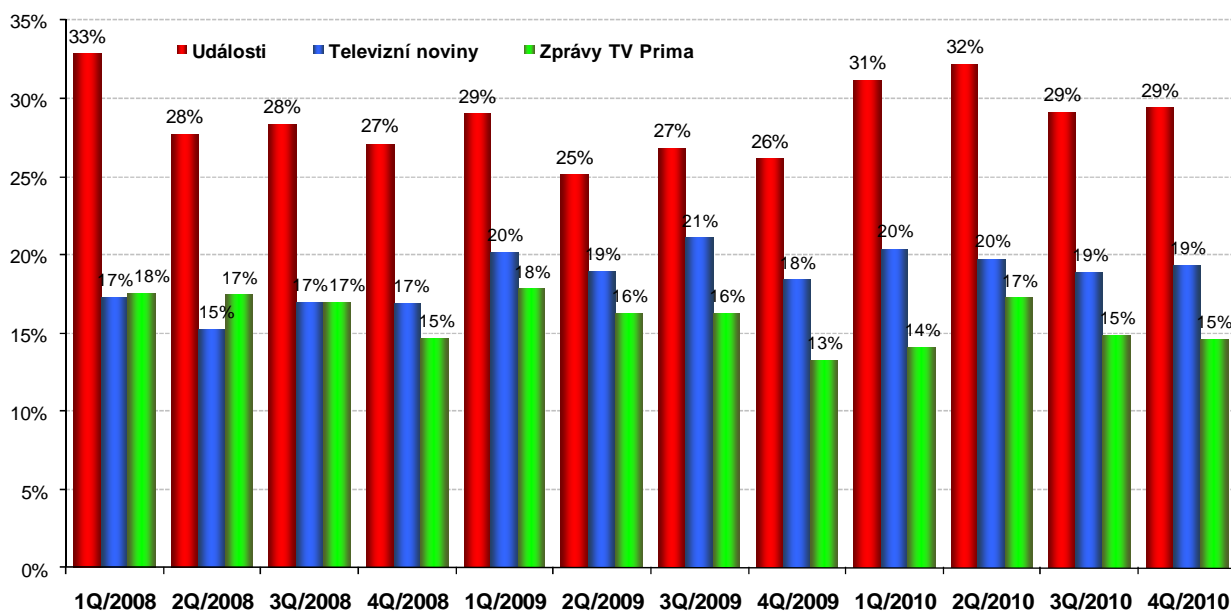
Pro každý jednotlivý příspěvek je zjišťována „vztažná oblast“, tzn. ke které geografické oblasti se příspěvek ve své většině vztahuje. Zahraniční vztažné oblasti jsou sledovány na úrovni zemí, případně větších geopolitických celků. Pro domácí zpravodajství je detailně monitorována vztažná oblast na úrovni obcí, okresů a krajů. Rozhodující pro určení vztažné oblasti je dopad informace. Legislativní proces v českém parlamentu bude klasifikován se vztahem k ČR (zákony platí pro celou populaci), ale omezení dopravy v blízkosti parlamentních budov má vztah pouze k Praze (řidiči v Novém Jičíně mohou zůstat klidní, pokud právě nemají cestu do Prahy).

Analýza rozděluje každý příspěvek podle toho, zda jsou v něm popisovány skutečnosti spojené s ČR, nebo ne (neznamená to tedy nutně, že obsah příspěvku musí být vztažen k území České republiky), na domácí a zahraniční.

Dlouhodobé srovnání podílu příspěvků o zahraničí na hlavním zpravodajství ČT, TV Nova a TV Prima potvrzuje, že nejmezinárodněji orientovanou relací jsou Události. V rámci hlavní zpravodajské relace ČT je zároveň v meziměsíčním vývoji patrný nejvýraznější rozdíl v podílu příspěvků se zahraniční tematikou. Daný fakt lze interpretovat tak, že zpravodajství ČT dynamičtěji reaguje na důležité dění ve světě a snaží se bezprostředně reflektovat relevantní události. V případě privátních stanic jsou z hlediska meziměsíčního srovnání rozdíly v podílu příspěvků věnujících se dění v zahraničí nižší.

Průměrný podíl zpráv o dění v zahraničí v Událostech v roce 2010 činil 30 % a ve srovnání s rokem 2009 došlo k nárůstu podílu zahraničních zpráv na celkové agendě o tři procentní body. Za mírně vyšším podílem příspěvků ze zahraničí v prvním pololetí roku 2010 stály i letecké neštěstí u Smolenska, únik ropy v Mexickém zálivu a konflikt v Kyrgyzstánu. Podíl zahraničních zpráv v Televizních novinách se v jednotlivých čtvrtletích roku 2010 držel v rozmezí 19-20 %. Zprávy TV Prima, které ve srovnání s ostatními relacemi dlouhodobě zařazují do zpravodajské agendy nejnižší podíl zpráv o dění v zahraničí, v roce 2010 odvysílaly průměrně 15 % zpráv nevztahujících se k dění v České republice.

Graf 11: Podíl příspěvků bez vztahu k ČR na celkovém počtu příspěvků (srovnání Událostí, Televizních novin a Zpráv TV Prima)

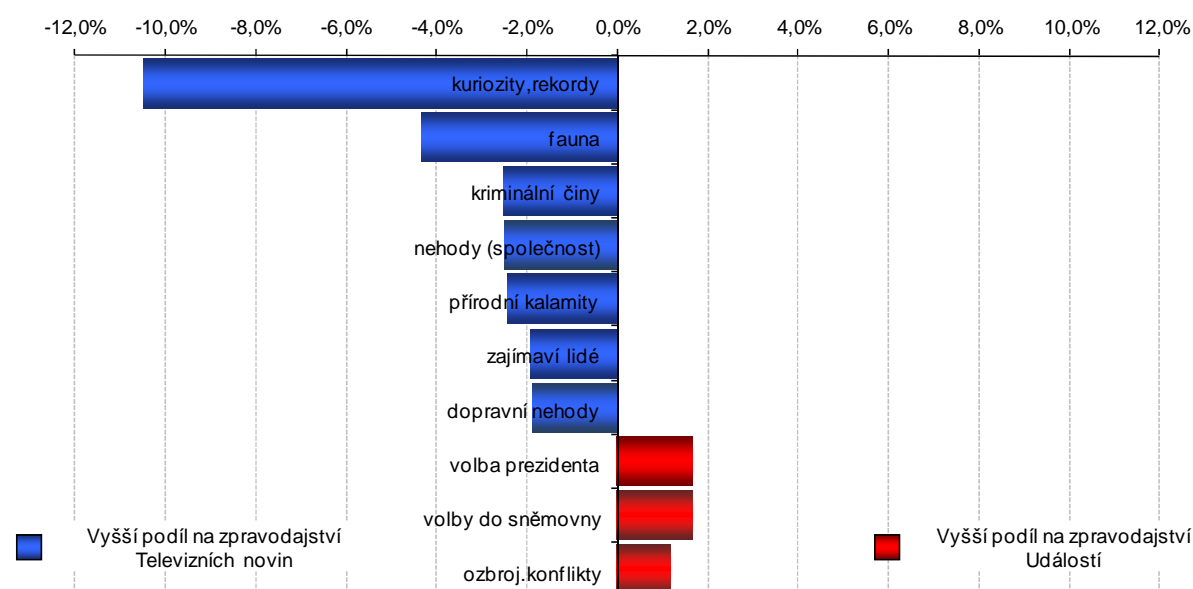

Vedle hodnocení zahraničních zpráv z hlediska variability (Graf 3) či celkového podílu příspěvků o zahraničí (Graf 11) lze analyzovat další podstatné kritérium, které dohromady s předchozími dvěma nabízí „trojrozměrný“ obraz kvality zahraničního zpravodajství. Ze srovnání agendy zahraničních příspěvků Událostí a Televizních novin v Grafu 12 vyplývá, že nejvýraznější rozdíl mezi oběma relacemi dlouhodobě spočívá v intenzivnější prezentaci tématu „kuriozity, rekordy“ v rámci pořadu TV NOVA. Privátní stanice se zároveň zaměřila na častější prezentaci divácky atraktivních aspektů, jako fauna, individuální kriminalita, nehody ve společnosti a přírodní kalamity.

Oproti tomu Události častěji zařazovaly příspěvky informující o prezidentských volbách (Ukrajina, Polsko, Bělorusko), volbách do sněmovny (Maďarsko, Velká Británie, Slovensko), či ozbrojených konfliktech (Kyrgyzstán).

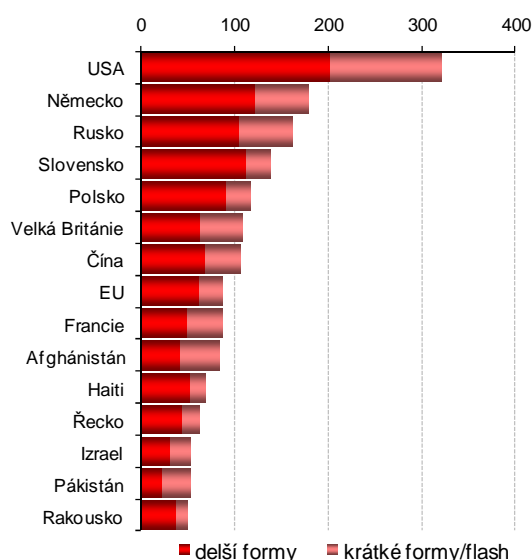
Lze konstatovat, že TV NOVA se v zahraničním zpravodajství s důrazem zaměřuje na divácky atraktivní témata s nižší společenskou relevancí než Česká televize, která ve svém rámci reflektuje především dění týkající se politického a veřejného života v zahraničí.

Graf 12: Srovnání tematické agendy Událostí a Televizních novin ve zpravodajství o zahraničí (úroveň detailních tematických aspektů)

Pro posouzení „geografické vyváženosti“ zahraničního zpravodajství je nutný detailnější pohled na zahraniční vztahné oblasti, které byly do vysílání kvůli aktuálnímu místnímu dění zařazovány.

Graf 13: Vztahné oblasti zahraničního zpravodajství (Události)

Spojené státy byly v roce 2010 v Událostech nejčastěji prezentovanou zemí zahraničního zpravodajství. Země byla zmiňována ve spojitosti s ekologickou katastrofou v Mexickém zálivu, předáváním Oskarů, bojem proti terorismu, reformou zdravotnictví a lety do vesmíru. Německo bylo nejčastěji spojováno s výročím sjednocení Německa, stávkou pilotů Lufthansy, tragédií při Loveparade v Duisburgu a festivalem Berlinale.

Rusko bylo nejčastěji zmiňováno ve spojitosti s teroristickým útokem v moskevském metru, ničivými požáry a leteckým neštěstím polského speciálu u Smolenska.

Geografickou vyváženost domácího zpravodajství je možné orientačně poměřovat s údaji ČSÚ o podílu obyvatel jednotlivých oblastí na české populaci (obyvatele jednotlivých krajů je možné chápat jako představitele divácké skupiny, kterou zajímá dění v jejím okolí). Toto srovnání indikuje ty oblasti, které jsou zpravodajsky ve sledované relaci bohatě pokryté, a ty, u nichž je podíl příspěvků s ohledem na počet obyvatel dlouhodobě poddimenzován.

Poznámka: Struktura je stejně jako v případě zahraničního zpravodajství determinována přítomností regionálních zpravodajských týmů a zázemím, které je v daných regionech pro práci zpravodajů vytvořeno. Vyvážení regionálního pokrytí tak může jít v některých případech ruku v ruce jen s organizačními změnami.

Graf 14 dokládá, že Události věnovaly v roce 2010 v příspěvcích týkajících se dění v regionech nejvíce pozornosti Praze.

Praha dosahuje nejvyššího podílu příspěvků ve zpravodajství o regionech ve všech analyzovaných hlavních relacích ČT, TV Nova, TV Prima a ČRo1 na úkor ostatních oblastí. Za vyšší mírou příspěvků o Praze nelze a priori hledat „pragocentrismus“ zpravodajů, Praha je přirozeně jako hlavní město dějištěm řady událostí, které nelze jen kvůli vyváženosti ignorovat (kulturní, sportovní akce, sídelní místo institucí s důsledky spojenými s jejich fungováním apod.). Nutný je proto detailnější pohled na tematickou strukturu zpravodajství o jednotlivých regionech, který poskytne hlubší pohled na příčiny zájmu o prezentované oblasti.

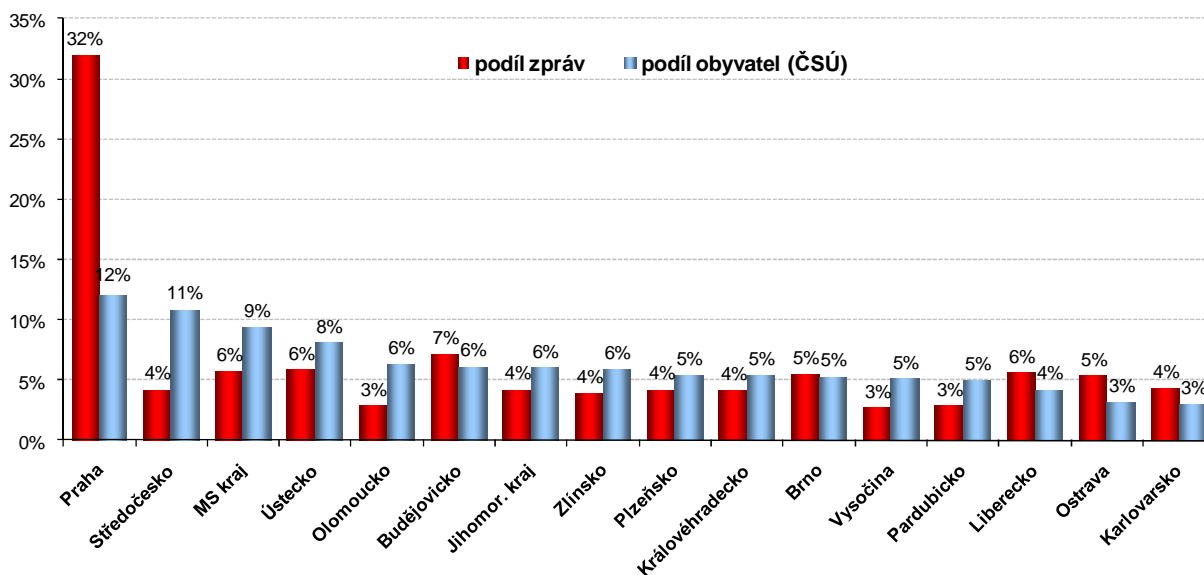
V průběhu celého roku 2010 dosáhl podíl příspěvků o dění v Praze v Událostech 32 %. Praha byla s nejvyšší četností zmiňována ve spojitosti s divadelní tvorbou, hudební produkcí, výtvarným uměním a výstavami. Do centra pozornosti se dostalo i otevření Pražského okruhu, bezpečnost při fotbalových zápasech, pátrání po Aničce Janátkové, třetí propadnutí tunelu Blanka a vyjednávání o koalici na pražské radnici.

O dění v Olomouckém, Pardubickém a Středočeském kraji a na Vysočině Události informovaly s relativně nejnižší intenzitou. Relativní podíl příspěvků o událostech týkajících se Karlovarského, Libereckého a Jihočeského kraje a Ostravy převyšoval podíl obyvatel těchto měst na demografické struktuře ČR.

Praha na sebe dlouhodobě poutá pozornost na úkor Středočeského regionu, což potvrzuje vysoký rozdíl v podílu příspěvků o Středočeském regionu a podílu obyvatel.

Největší podíl příspěvků o Praze v roce 2010 odvysílaly Ozvěny dne v 18:00 (39 %), relativně nejméně prostoru věnovaly dění v Praze Zprávy TV Prima (24 %). Podíl příspěvků o Praze v Televizních novinách činil 28 %.

Graf 14: Poměr mezi podílem příspěvků z jednotlivých regionů a podílem obyvatel (Události)

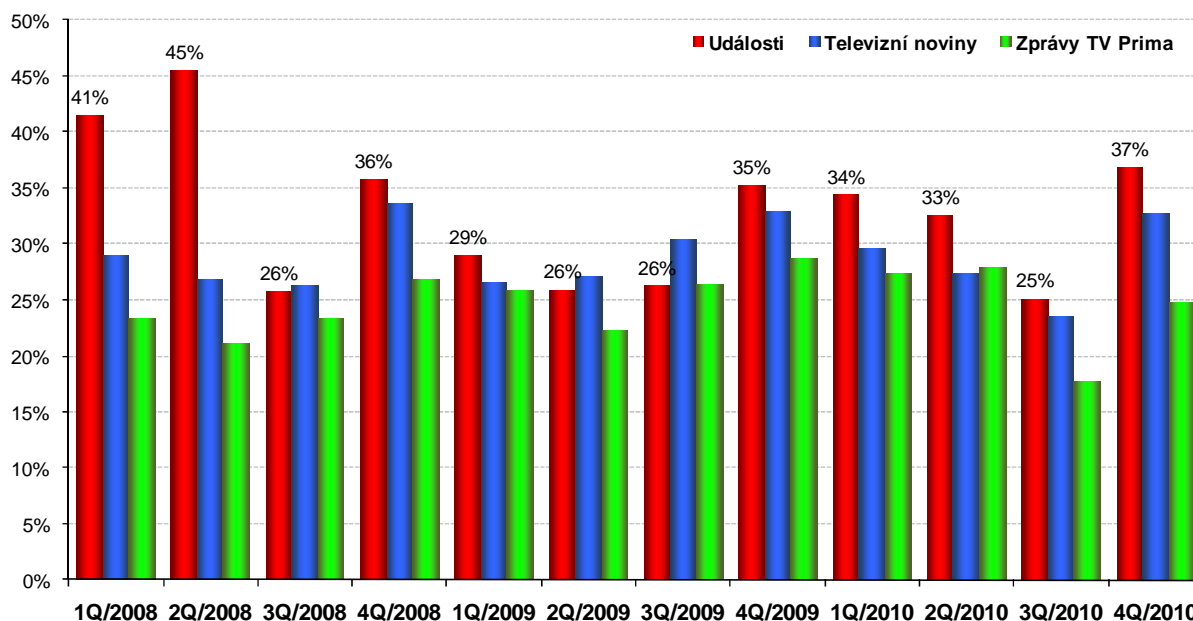

Události v průměru informovaly o dění v Praze v rámci regionálně laděných příspěvků relativně častěji než zpravodajství privátních stanic. Od změny struktury zpravodajství ČT v polovině roku 2008 však došlo ke snížení zastoupení zpráv o Praze na agendě zpravodajství. Graf 15 dokladuje, že Zprávy TV Prima dlouhodobě zařazují do vysílání nižší podíl příspěvků o Praze ve srovnání s ostatními sledovanými relacemi.

Zastoupení příspěvků o Praze se ve všech relacích v průběhu roku 2010 vyvíjelo stejně. Za nejnižším podílem příspěvků o hlavním městě ve třetím čtvrtletí stály srpnové povodně v severních Čechách. Komunální volby, jednání o koalici na pražském magistrátu, uzavření koaliční smlouvy mezi ODS a ČSSD, otevření Pražského okruhu a pátrání po devítileté Aničce Janatkové spolurozhodly o nejvyšším podílu příspěvků týkajících se Prahy ve čtvrtém kvartálu 2010 ve všech relacích.

Výrazný rozdíl je i v tematické struktuře informací o Praze ve srovnání veřejnoprávního a privátního zpravodajství. Zatímco Události prezentují Prahu dlouhodobě především jako centrum umění a kultury, pro Televizní noviny a Zprávy je hlavní město ohniskem kriminality a místem nehod.

Graf 15: Vývoj podílu příspěvků o Praze na regionálním zpravodajství – srovnání relací

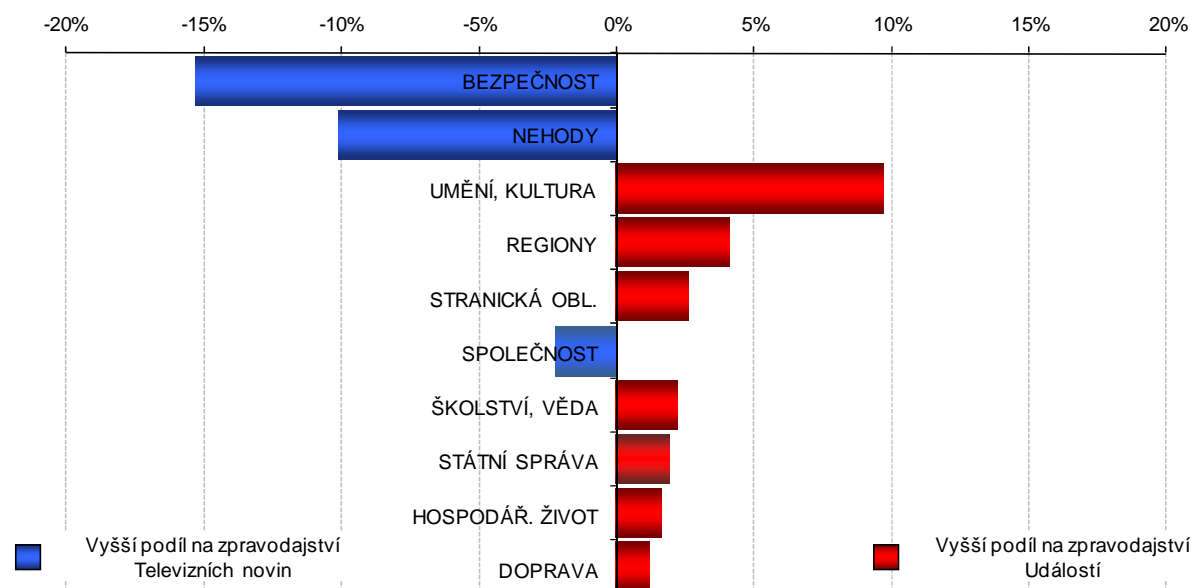

Vedle míry zastoupení a vyváženého pokrytí regionů lze specifikovat úroveň zpravodajství o regionech také analýzou tematické struktury.

Graf 16 ilustruje hlavní rozdíly v regionálním zpravodajství Událostí a Televizních novin. Ty se v roce 2010 intenzivněji zaměřily na divácky atraktivnější zprávy z kategorií BEZPEČNOST, NEHODY a SPOLEČNOST. Události naproti tomu do svého vysílání relativně častěji zařazovaly příspěvky referující o aktuálním dění v kultuře, kompetenci samospráv, vztazích mezi stranami na komunální úrovni a problematice školství.

Z Grafu 16 vyplývá, že rozdíly v prostoru věnovanému jednotlivým tematickým kategoriím jsou v příspěvcích o regionech ve srovnání obou sledovaných relací výrazné.

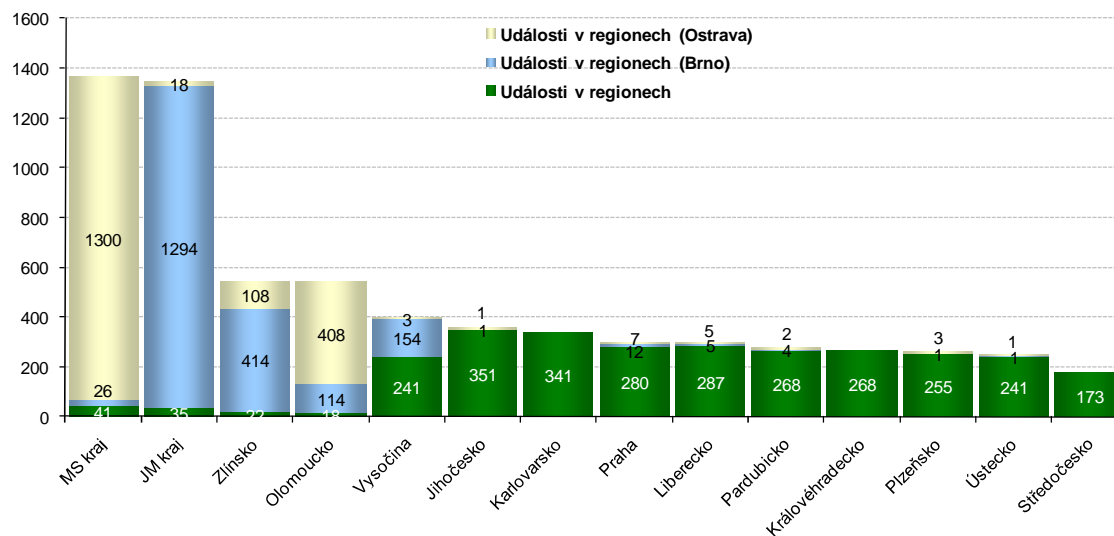
Graf 16: Srovnání tematické agendy zpravodajství o regionech (Události x Tel. noviny)

Základní osu regionálního zpravodajství zajišťuje ČT prostřednictvím relací produkovaných a vysílaných v televizních studiích v Praze, Ostravě a Brně. Pokrytí jednotlivými redakcemi se přesně nekryje s hranicemi regionů, Na Olomoucku a Zlínsku se setkává vysílání brněnského studia s ostravským, na Vysočině pražského studia s brněnským.

Graf 17 ukazuje, že počet příspěvků o Moravskoslezském kraji (1367) a Jihomoravském kraji (1347) ve vysílání všech tří regionálních relací ČT byl v roce 2010 obdobný. 70 % příspěvků ostravských relací se týkalo Moravskoslezského kraje, 22 % Olomoucka, 6 % Zlínského kraje. Brněnské pořady se v 64 % reportáží orientovaly na Jihomoravský, ve 20 % na Zlínský kraj. 8 % příspěvků referovalo o dění na Vysočině. Pražské pořady přinesly nejvíce zpráv o Jihočesku, Karlovarsku a Liberecku. Naopak nejmenší pozornost upřelo vysílání z Prahy na aktuální události ve Středočeském a Ústeckém a kraji.

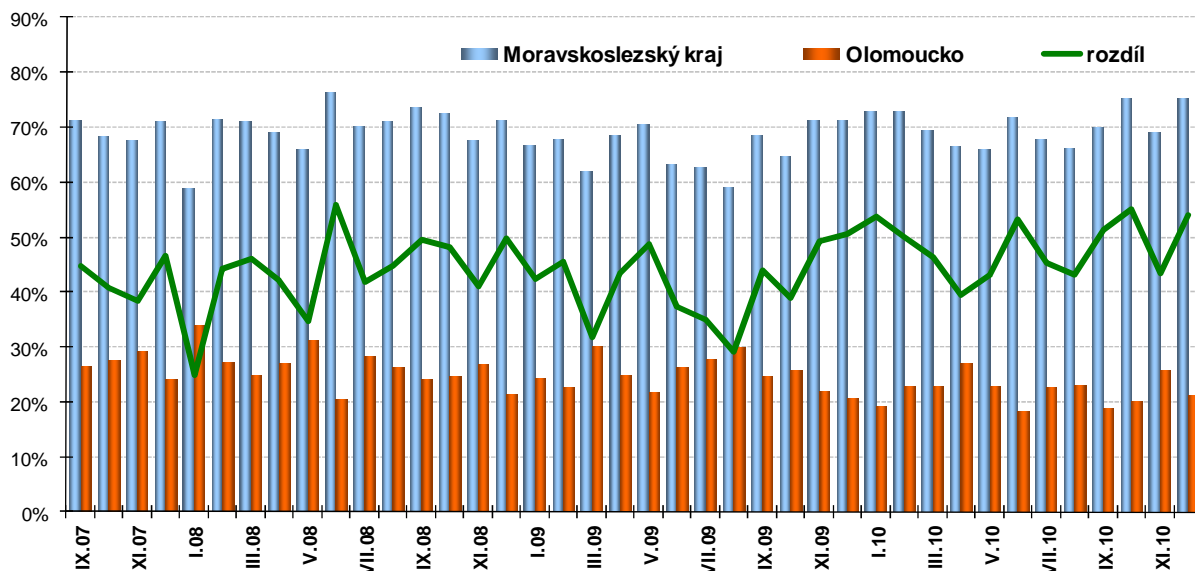
Graf 17: Pokrytí krajů v pořadech regionálního zpravodajství ČT

Poznámka: Do analýzy regionálních zpravodajských relací, kterou prezentuje Graf 17, jsou zahrnuty pouze ty kraje (příp. sídelní oblasti v těch krajích), kterým je věnována převážná část příspěvku. Praha tak mohla být například okrajově zmíněna ve většině příspěvků o Středočeském kraji, tento fakt se však do výsledku nepromítne. Záměrem tohoto metodického pravidla bylo akcentovat aspekt relevance ve zpravodajství.

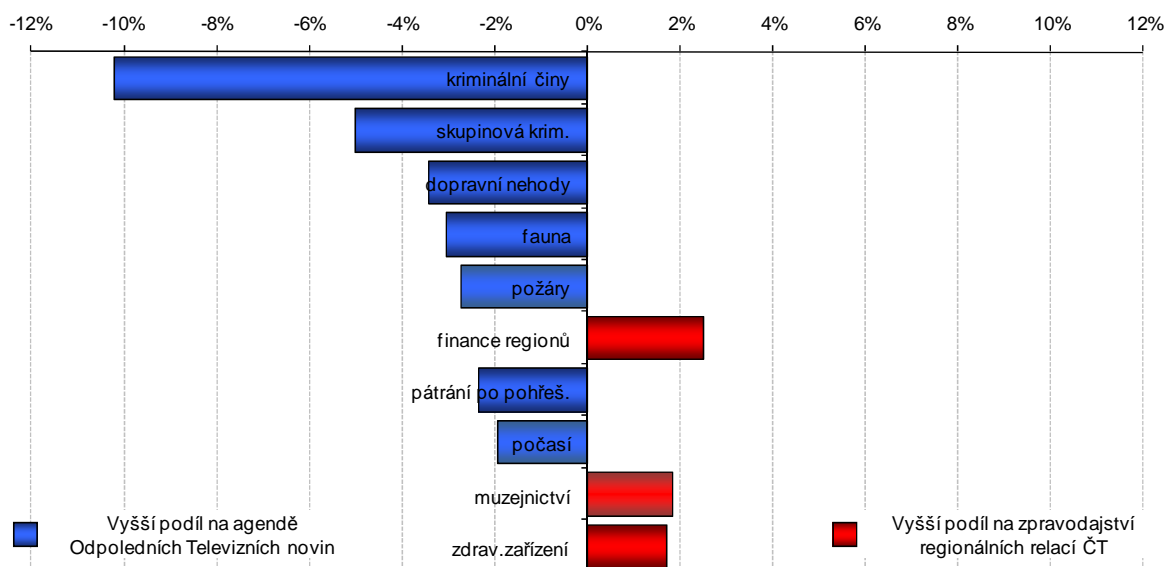
Od srpna 2009, kdy rozdíl v pokrytí Moravskoslezského a Olomouckého kraje ve vysílání z Ostravy dosáhl nejnižší hodnoty (29 %) a kdy byl Olomoucký kraj také zastoupen ve vysílání nejvýrazněji s 30% podílem příspěvků, tento rozdíl vykazuje rostoucí trend. To znamená, že dochází k pozvolnému nárůstu rozdílu v pokrytí obou krajů v neprospěch Olomouckého kraje. K největšímu rozdílu v pokrytí těchto dvou hlavních „spádových“ krajů ostravského studia došlo v roce 2010 v červnu (53 %), říjnu (55 %) a prosinci (54 %). Olomouckému kraji bylo v těchto měsících věnováno 18, 20 a 21 % příspěvků.

Graf 18: Vývoj vyváženosti pokrytí Moravskoslezského kraje a Olomoucka v Reportu a Událostech v regionech (Ostrava)

Graf 19 porovnává tematickou strukturu regionálního zpravodajství České televize a TV NOVA (Odpolední Televizní noviny). Zpravodajství privátní stanice se výrazně častěji než regionální relace České televize věnovalo divácky atraktivním tématům jako je individuální kriminalita a skupinová kriminalita, dopravní nehody, příspěvky o zvířátkách a požáry. Regionální zpravodajství České televize častěji informovalo o projektech na rozvoj regionů a jejich financování, výstavách a situaci v jednotlivých zdravotnických zařízeních.

Graf 19: Rozdíly v tematické agendě regionálních relací ČT1 a TV NOVA – tematické aspekty

6. Politické zpravodajství

Analýza politického zpravodajství je prováděna na úrovni „výpovědí“. Každá jednotlivá výpověď o konkrétním politikovi nebo politické straně je analyzována samostatně. Sledovány jsou přitom následující atributy:

- subjekt (politik nebo strana)
- tematická souvislost (s čím je subjekt spojován)
- kontext výpovědi (jak byl daný subjekt ve výpovědi představen?)
- výslovné hodnocení (jak byl daný subjekt výslovně hodnocen)
- původce výpovědi (Kdo je původcem informace, případného hodnocení a kontextu výpovědi o subjektu. Původcem hodnocení přitom nemusí být reportér. Hodnocení může pocházet od politického odpůrce, obyvatel, expertů apod. Například: analytici mohou kritizovat důchodovou reformu připravenou ministrem financí)

V jednom příspěvku tak může být analyzováno více výpovědí o stejném politikovi (nebo politické straně), a to v tom případě, že se některá ze složek výpovědi změní.

Jednotlivé tematické souvislosti jsou slučovány do nadřazených kategorií:

- informace o programově politických postojích/krocích (Například hospodářská politika, zdravotnictví, školství, rodinná politika ...)
- mezistranická témata (Informace o vzájemných vztazích, jednáních, střetech s partnery z ostatních politických stran)
- vnitrostranická témata (Informace o personálních záležitostech, stranických financích, sjezdech, stranických volbách ...)
- personální témata (Pouze v tom případě, je-li subjektem konkrétní politik. Například informace o vzdělání, zdravotním stavu, osobnostních vlastnostech ...)

Politické zpravodajství je senzitivní. Strany se navzájem podezírají z lepšího mediálního obrazu v důsledku nadstandardních vztahů s médii. Současně se samy snaží získat výhodu s cílem vylepšit svůj mediální obraz. Tato snaha je pochopitelně zcela legitimní.

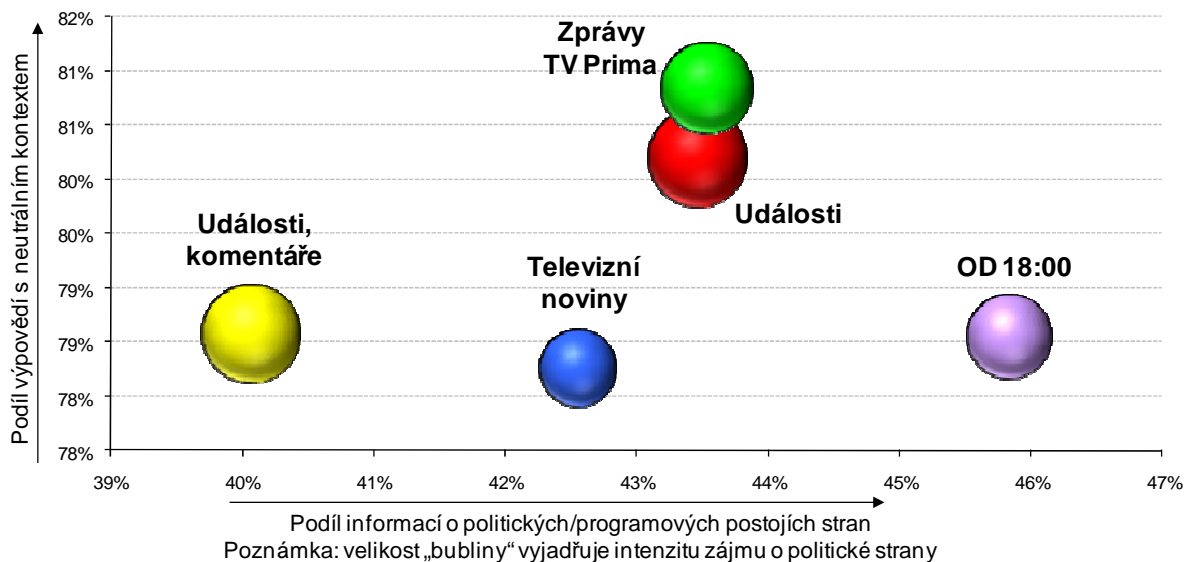
Na druhé straně stojí požadavek odstupu a neutrality média od popisovaných skutečností, a tedy i od politiků (platí pro zpravodajství, v publicistických pořadech se naopak očekává vyjádření názoru). To je chápáno jako základní kvalitativní požadavek a současně maxima profesionální žurnalistiky.

Kombinací výše popsaných atributů je možné sestavit „poziční mapu“ jednotlivých stran ve zpravodajství. Poziční mapa ukazuje tři základní kvality zpravodajství o politických stranách:

- neutralita zpravodajství (podíl kontextově neutrálních výpovědí na celkovém počtu výpovědí o politické straně) – kolmá osa Y
- věcnost výpovědí (podíl informací o programově politických postojích/krocích na celkovém množství informací o politické straně) – vodorovná osa X
- intenzita zájmu o politickou stranu (počet výpovědí o politické straně) – reprezentuje velikost „bubliny“

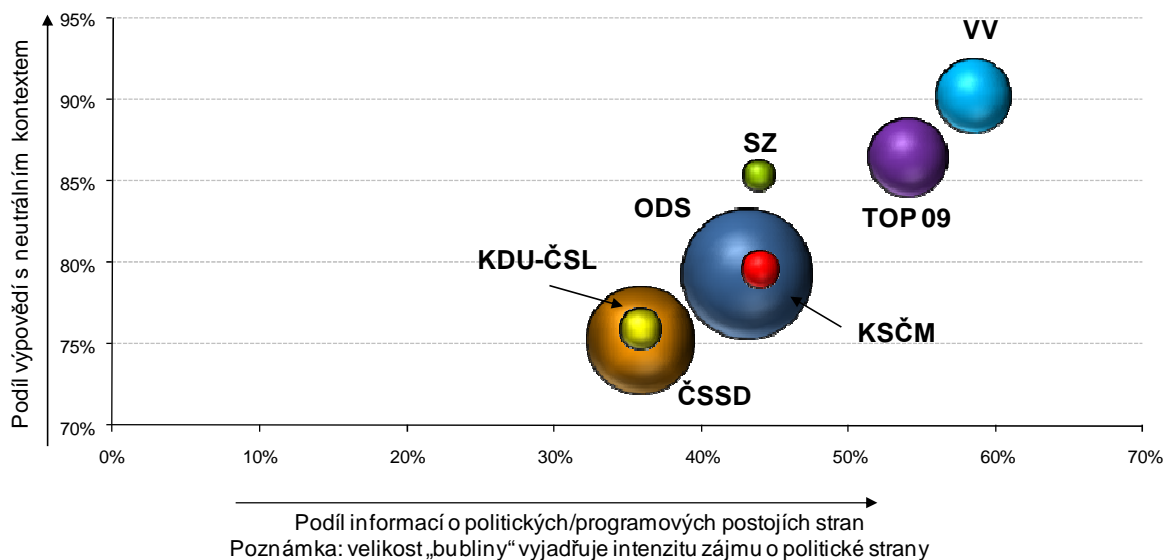
Při prezentaci politické sféry v roce 2010 představily politické strany s nejvyšším podílem referencí programového charakteru Ozvěny dne v 18:00. S nejvyšší mírou neutrality prezentovaly strany Zprávy TV Prima. S nejnižší mírou neutrality referovaly o politických subjektech Televizní noviny. Představení jednotlivých stran ve volebních speciálech stálo za skutečností, že s nejnižším podílem informací o faktické politice byly strany spojovány v Událostech, komentářích.

Graf 20: Srovnání míry neutrality prezentace politických stran a podílu výpovědí o programově politických postojích/krocích – srovnání relací

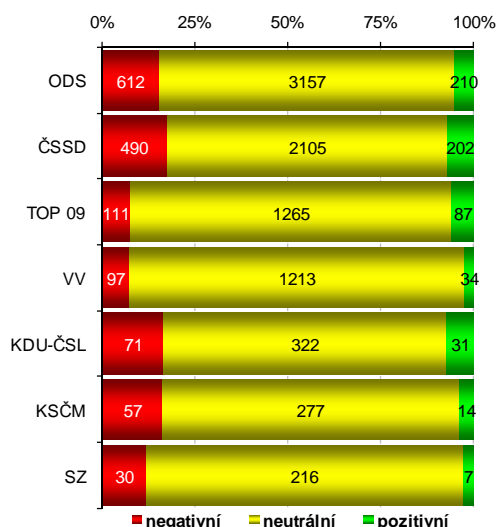

S nejvyšším podílem referencí o politických postojích stran a s nejvyšší mírou neutrality byly v roce 2010 v Událostech prezentovány Věci veřejné. S nejnižší mírou neutrality a nejnižším podílem informací o faktické politice byly zmiňovány ČSSD a KDU-ČSL.

Graf 21: Srovnání míry neutrality prezentace politických stran a podílu výpovědí o programově politických postojích/krocích (Události)

Graf 22: Četnost výpovědí o parlamentních stranách a kontext hodnocení (Události)

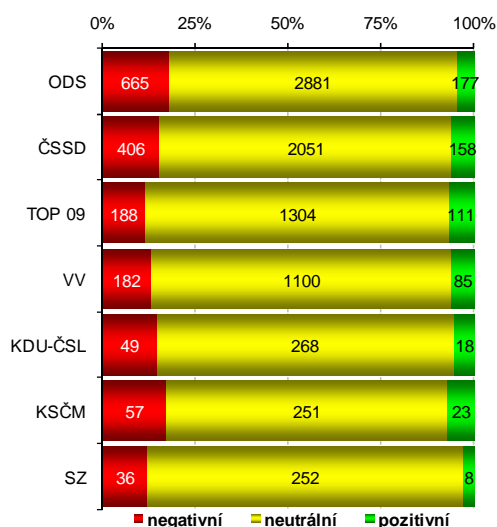

Události prezentovaly s nejvyšším podílem negativity ČSSD (18 %), naopak s nejnižším podílem nepříznivě vyznívajících referencí byly zmiňovány VV a TOP 09 (7, resp. 8 %). Mediální obraz ODS poškodily korupční aféry starosty Brna-Žabovřesk Antonína Kvapila, místostarosty Kolína Radovana Pekárka a kauza na Státním fondu životního prostředí, která měla za následek rezignaci Pavla Drobila, a výroky Mirka Topolánka pro magazín Lui na adresu menšin.

ČSSD byla prezentována v Událostech s vyšší mírou negativních výpovědí (18 %) než ODS (15 %). Na této skutečnosti se podílely kritika vystupování Jiřího Paroubka, jeho odstoupení z čela strany po výsledcích parlamentních voleb, nesouhlas s osobou Davida Ratha ve vedení ČSSD, kontroverzní vystupování Davida Ratha ve Sněmovně a spory s politiky vládní koalice i se spolustraníky.

Prezentaci KDU-ČSL negativně ovlivnily neúspěch ve volbách a plánované zmanipulování tendru na nákup minometů náměstkem ministra obrany Jaroslavem Kopřivou.

Graf 23: Četnost výpovědí o parlamentních stranách a kontext hodnocení (Ozvěny dne 18:00)

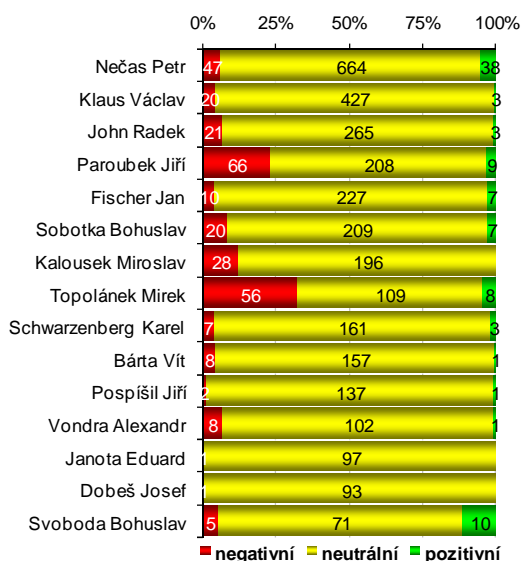

V Ozvěnách dne měla na rozdíl od Událostí méně příznivý obraz ODS. Odstoupení Mirka Topolánka po výročích na adresu menšin, korupčních skandálech starostů Brna-Žabovřesk a Kolína a kauza P. Drobila stály za podílem negativně laděných výpovědí o ODS. Prezentaci ČSSD negativně ovlivnily především vnitrostranické spory a kontroverzní osoba Davida Ratha. Negativní výpovědi u SZ a KDU-ČSL má na svědomí neúspěch ve volbách.

Ze stran vládní koalice byly s nejnižším podílem negativity představeny TOP 09 a Věci veřejné.

Za vysokým podílem výpovědí s negativní konotací u KSČM stojí prakticky nulový koaliční potenciál strany na celorepublikové úrovni.

Graf 24: Hitparáda politiků podle četnosti výpovědí a kontextu prezentace (Události)

Nejčastěji prezentovanými politiky Událostí v roce 2010 se stali premiér Petr Nečas, prezident Václav Klaus a předseda Věcí veřejných a ministr vnitra Radek John. S nejvyšším podílem negativních výpovědí byl v Událostech prezentován bývalý předseda ODS Mirek Topolánek (32 % výpovědí s negativní konotací ve spojitosti s kontroverzními výroky na adresu menšin a odstoupením z pozice předsedy strany a volebního lídra.

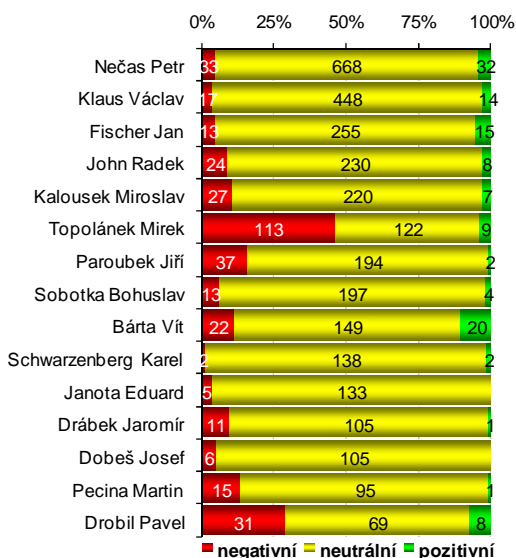
Kritika stylu vystupování, nesouhlas s jeho návrhy na kandidáty do vedení strany a zejména rezignace na post předsedy strany poté, co ČSSD vyhrála volby, ale neměla šanci na uzavření koaliční vlády negativně ovlivnily prezentaci Jiřího Paroubka (23 % výpovědí v negativním duchu).

Miroslav Kalousek byl v Událostech spojován se spory s Davidem Rathem. Ze strany opozice byly kritizovány i jeho návrhy z oblasti daňové politiky a státního rozpočtu.

Na nejpříznivějším mediálním obrazu pražského primátora Bohuslava Svobody se podílely úspěch ve volbách a zvolení na post primátora.

Ministr spravedlnosti Jiří Pospíšil, exministr financí Eduard Janota a ministr škoství Josef Dobeš byli zmiňováni výhradně v neutrálním duchu. Bývalý premiér Jan Fischer a ministr zahraničí Karel Schwarzenberg byli prezentováni pouze s mírnou převahou negativně laděných výpovědí nad pozitivními. Mezi patnáctkou politiků s nejvyšším počtem výpovědí se neumístila ani jedna žena.

Graf 25: Hitparáda politiků podle četnosti výpovědí a kontextu prezentace (Ozvěny dne 18:00)

Ozvěny dne v 18:00 představily s nejvyšším podílem negativních výpovědí Mirka Topolánka (46 % výpovědí v negativním duchu), Pavla Drobila (29 % negativních výpovědí) a Jiřího Paroubka (16 % výpovědí s negativní konotací).

M. Topolánek byl v Ozvěnách dne prezentován s vyšší mírou negativně laděných výpovědí než v Událostech, naopak mediální obraz J. Paroubka byl v Ozvěnách dne v 18:00 v porovnání s Událostmi příznivější.

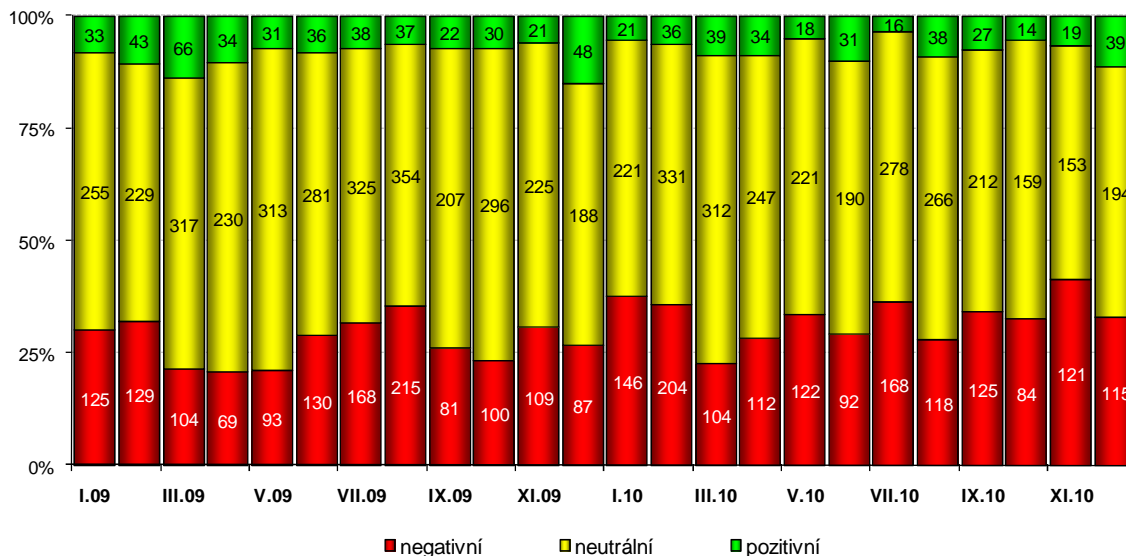
Převážně v neutrální rovině byl v Ozvěnách dne v 18:00 zmiňován Karel Schwarzenberg. Prezentace Petra Nečase, Václava Klause, Jana Fischera i Víta Bárty byla vyvážená.

7. Ekonomické zpravodajství

Do ekonomického zpravodajství jsou jednak zahrnovány příspěvky, které se týkají makroekonomické situace České republiky, jednak příspěvky, ve kterých jsou popisovány podniky nebo branže. Není přítom podmínkou, aby se celý příspěvek týkal ekonomiky. Rozhodující je přítomnost makro nebo mikroekonomického tématu na prostoru alespoň 5 vteřin.

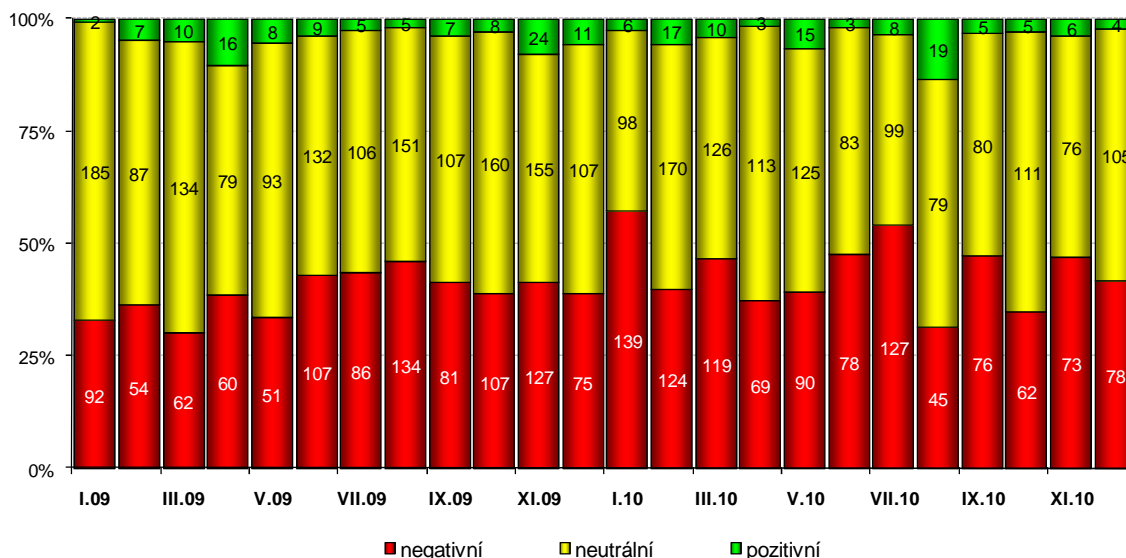
Graf 26 ukazuje, že podíl negativní prezentace podnikového sektoru v rámci Událostí od března do listopadu 2010 vykazoval nepříznivý stoupající trend. V prosinci došlo k obratu, když podíl výpovědí s negativní konotací klesl o osm procentních bodů na hodnotu 33 %.

Graf 26: Vývoj prezentace podnikové sféry (Události)

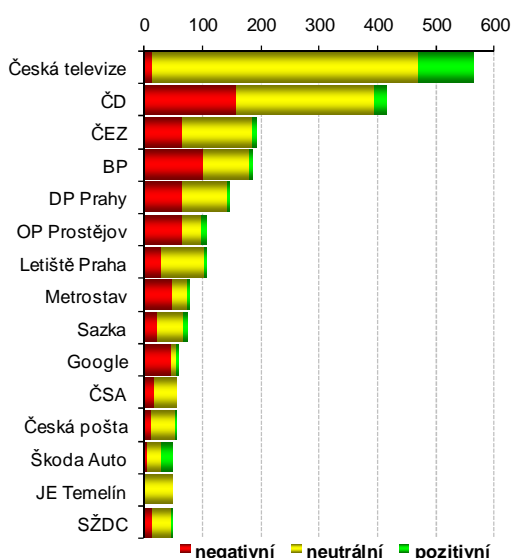

Obecně lze konstatovat, že podíl negativity v prezentaci podnikové sféry je v případě zpravodajství privátních stanic vyšší než v relacích veřejnoprávních médií, příčinou vyšší míry nepříznivě vyznívajících referencí je především intenzivnější pozornost, kterou věnuje zpravodajství TV NOVA a TV Prima nehodám, neštěstím na železnici a kriminalitě vůči hospodářským subjektům. Po lednové kulminaci podílu negativně laděných výpovědí (57 %) míra negativní prezentace podnikového sektoru klesla v únoru o 17 procentních bodů a až do července kontinuálně znovu stoupala. Od července do konce roku se podíl výpovědí v negativním duchu snížil z 54 % na 42 %. S nejnižší mírou negativity byla podniková sféra v Televizních novinách prezentována v srpnu (32 % výpovědí negativního charakteru).

Graf 27: Vývoj prezentace podnikové sféry (Televizní noviny)

Graf 28: Počet výpovědí a kontext hodnocení vybraných podniků (Události)

Česká televize, České dráhy a ČEZ byly v roce 2010 nejčastěji prezentovanými hospodářskými subjekty v Událostech. Za pozitivními výpověďmi o České televizi stálo představení programových i technických novinek, ocenění práce televize i jejich zaměstnanců i vyrovnané hospodaření.

České dráhy a ČEZ byly zmiňovány ve spojitosti s dopadem sněhových kalamit na železniční dopravu a dodávku energií. České dráhy byly spojovány s dopravními nehodami, tématem ve spojitosti s ČEZ bylo vyšetřování členů speciálního komanda oddělení Netechnických ztrát.

Ekologická katastrofa v Mexickém zálivu a rekordní ztráty určily negativní prezentaci těžařské společnosti British Petroleum.

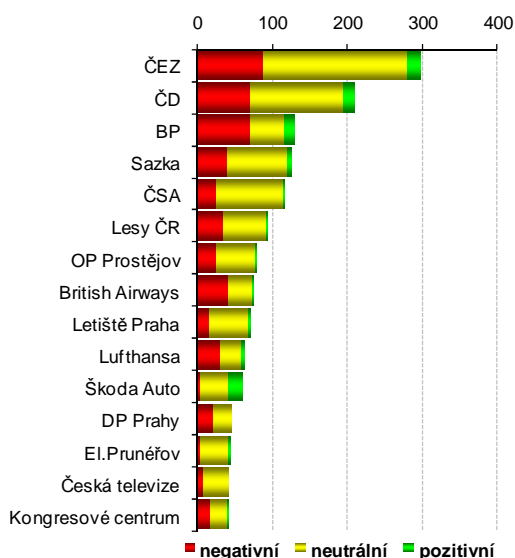
OP Prostějov byl zmiňován ve spojitosti s neutěšenou finanční situací, insolvenčním řízením a krahem. Třetí propadnutí při stavbě tunelu

Blanka a hrozba pokuty se odrazilo ve vysokém podílu negativity u společnosti Metrostav. Společnost Google byla spojována s hrozbou vysoké pokuty za porušování ochrany osobních údajů ve spojitosti s projektem StreetView.

Česká televize reflektovala i nepříznivou finanční situaci Sazky a prezentovala návrh skupiny Penta a věřitele Romana Vítka na její řešení.

Příznivý mediální obraz měla v Událostech automobilka Škoda Auto.

Graf 29: Počet výpovědí a kontext hodnocení vybraných podniků (Ozvěny dne 18:00)

Prezentaci hospodářské sféry v Ozvěnách dne v 18:00 dominovaly informace o společnosti ČEZ, Českých drahách a těžařské firmě British Petroleum.

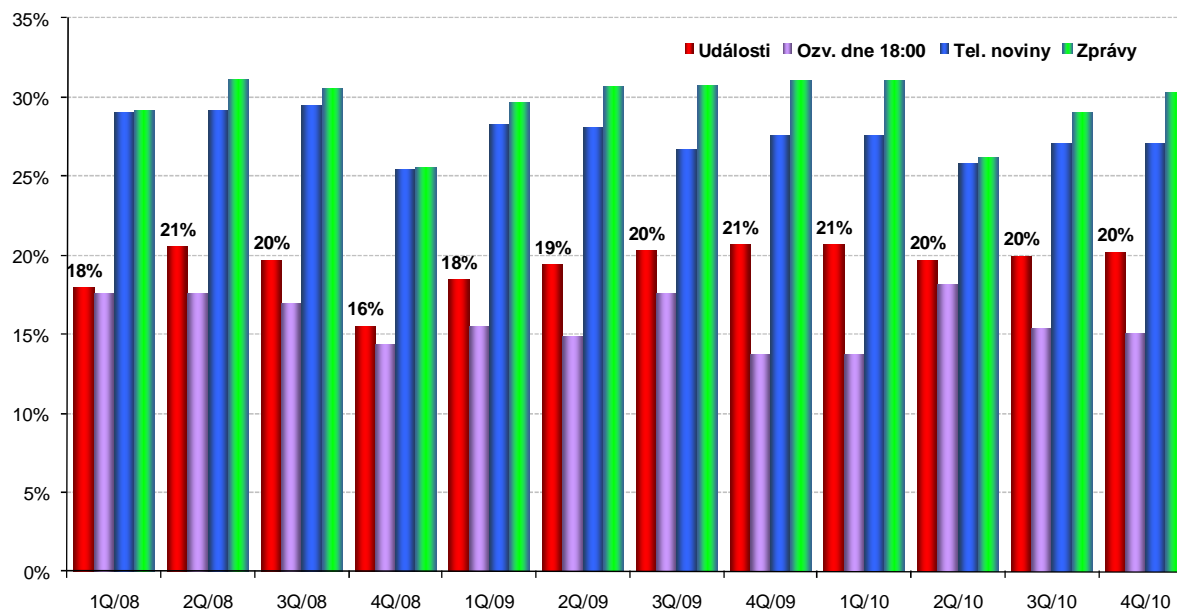
Mezi TOP 15 nejprezentovanějších podniků se dostaly i letecké společnosti British Airways a Lufthansa ve spojitosti se stávkami zaměstnanců. Zmíněna byla také nepříznivá finanční situace Kongresového centra.

Stejně jako v Událostech byla s převahou pozitivních výpovědí představena Škoda Auto.

8. Gender, minority

Mediální zpravodajství může podporovat, nebo naopak rozrušovat stereotypy v myšlení majoritní veřejnosti o menšinách (počítejme mezi ně v rámci mediální reality i ženy). Při nezastupitelné roli médií při odstraňování genderových stereotypů, které jsou elementárním faktorem pro nerovnoprávné postavení žen a mužů, z myšlení lidí, lze na základě analyzovaných dat ilustrovat, jak svou funkci média v dané oblasti plní.

Graf 30: Vývoj podílu žen ve zpravodajství (srovnání hlavních zpravodajských relací)

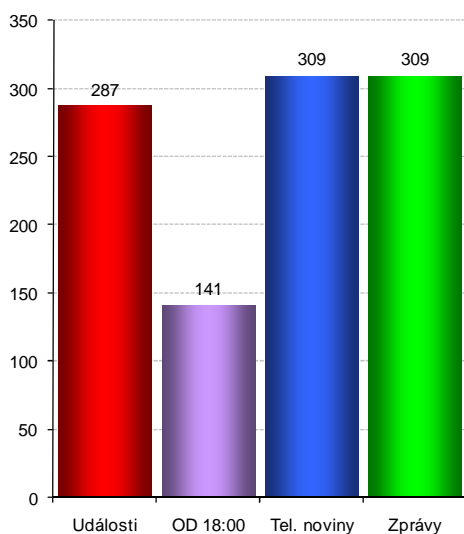

Prezentace žen v médiích neodpovídá jejich podílu na populaci. To je dáno především nižší mírou zastoupení žen v rozhodovacích pozicích a špičkové politice. V hlavních zpravodajských relacích veřejnoprávních médií bylo v roce 2010, podobně jako ve dvou předcházejících letech, zastoupeno relativně méně ženských akterek než v pořadech TV NOVA a TV Prima. Veřejnoprávní ČT dala v rámci své hlavní zpravodajské relace ženským protagonistkám více prostoru než pořad ČRo1.

Vyšší prostor věnovaný ženám ve zpravodajství privátních stanic je dlouhodobým jevem. Na druhou stranu je nutné konstatovat, že z hlediska role ve společnosti prezentují TV Nova a TV Prima ženy v pozicích s nižším společenským statusem (privátní role, oběť, pachatel, žena v podřízené pozici), což je dáno především odlišnou tematickou strukturou zpravodajství privátních médií, než je tomu v rámci relací ČT a ČRo1.

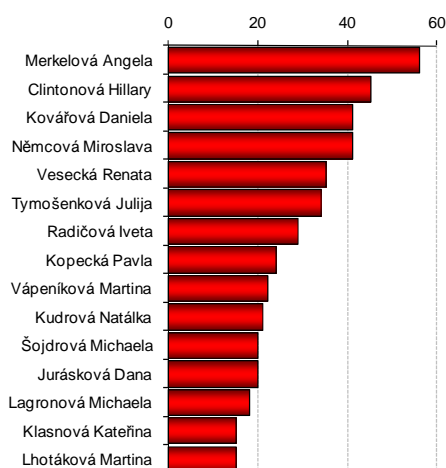
Míra zastoupení žen se v Událostech od třetího kvartálu 2009 drží nad 20% hranicí. Podíl žen v Ozvěnách dne dosáhl v roce 2010 maximální hodnoty (18 %) ve druhém čtvrtletí, kdy naopak relace privátních stanic zaznamenaly jeho nejnižší hodnotu (26 %).

Graf 31: Počet různých žen ve zpravodajství (srovnání hlavních zpravodajských relací)

Nejméně různých ženských osobností zmiňovaly ve svém rámci Ozvěny dne v 18:00. Události představily mírně nižší počet různých statisticky vyhodnotitelných žen než Televizní noviny a Zprávy TV Prima.

Graf 32: Hitparáda nejpopsanějších žen (Události)

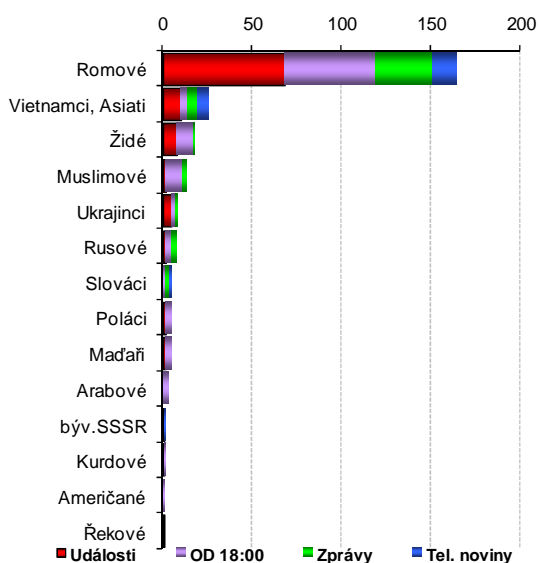
Angela Merkelová, nejmocnější žena světa dle časopisu Forbes, se v roce 2010 stala nejčastěji zmiňovanou ženou Událostí. Do centra pozornosti se dostala i díky prosazování záchranných balíčků pro zadlužené ekonomiky zemí EU a obhajoba předsednického postu ve straně CDU/CSU.

Na druhé příčce se umístila ministryně zahraničí USA Hillary Clintonová. Relace si všimla i aktivit ministryně spravedlnosti úřednické vlády Daniely Kovářové.

Obsazení míst ve vedení Sněmovny ženami se odrazilo v zájmu Událostí o její předsedkyni Miroslavu Němcovou a místopředsedkyni Kateřinu Klasnovou. Ta byla v příspěvcích zmiňována i ve spojitosti se vztahem s Vitem Bárto. Za zájmem o osobu Renaty Vesecké stála snaha odvolat Renatu Veseckou z postu nejvyšší státní zástupkyně.

Události reflektovaly neúspěch Julije Tymošenkovej v ukrajinských prezidentských volbách a referovaly o podezření z neoprávněného nakládání se státními prostředky. Prostor dostala i nová slovenská premiérka Iveta Radičová, která dovedla stranu SDKÚ-DS vítězně do voleb poté, co z postu volebního lídra odstoupil kvůli skandálu se stranickými financemi Mikuláš Dzurinda. Události během soudního procesu s vítkovskými žhářii průběžně referovaly o vývoji zdravotního stavu popálené Natálky. Mezi patnáctku nejčastěji prezentovaných žen se dostala i Michaela Šojdrová, která po volebním neúspěchu KDU-ČSL a odstoupení Cyrila Svobody z čela strany zastávala až do volebního sjezdu strany post úřadující předsedkyně.

Graf 33: Hitparáda nejčastěji prezentovaných etnik

Romové byli před Vietnamci nejčastěji prezentovaným etnikem hlavního zpravodajství elektronických médií. Obě menšiny zmiňovaly v největším počtu příspěvků Události.

Události spolu s Ozvěnami dne referovaly s vyšší intenzitou než privátní relace o dění v židovské komunitě. Muslimové byli s nejvyšší četností zmiňováni v Ozvěnách dne v 18:00. Události se ve svém zpravodajství častěji než ostatní pořady zabývalo i příběhy Ukrajinců.

Nejčastějšími tématy příspěvků, ve kterých byli zmíněni příslušníci romské komunity, byl soudní proces s vítkovskými žháři, během kterého byl popisován vývoj zdravotního stavu popálené Natálky Kudrikové, život komunity obecně, útoky v osadě Bedřiška a v Opavě, problematika víz do Kanady a kupčení s hlasy při komunálních volbách.

Vietnamci byli mimo jiné představeni ve spojitosti se zásahy policie proti distribuci drog, zejména velkým pěstírnám marihuany. Tématem byl i rozsudek pro policistu, který při zásahu ubil Vietnamce. Média referovala o prodeji padělků na vietnamských tržnicích a preventivních kontrolách celní správy a policie.

V lednu 2011 zpracoval Media Tenor, spol. s r.o.

hotline@mediatenor.cz | <http://www.mediatenor.cz/> | tel./fax +420 596 126 126
Nádražní 923/118, 702 00 Ostrava, Česká republika

Tento dokument obsahuje všechna podstatná zjištění výzkumu. Pokud však některou informaci postrádáte, připravíme vám ji na požádání. Budeme rádi za jakékoliv další náměty.